

ÖMER TANLAK'LA HOLLANDA'DA BİR GÜN

Yıldırım DAĞYELİ

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

16

Bahçelievler cinayetinde Türkeş'e hediye edilen Chevrolet kullanıldı

Ömer Tanlak basın toplantısında (solda)

Ömer Tanlak kendine yeni bir hayat kuruyor

HABER MERKEZİ
Hollanda topraklarında eski bir bozkurt, ama geleceğe inançla bakan genç bir adam. MHP'nin ölüm fermanını yırtmış, davadan döneni vur emrine rağmen karanlık cinayetleri ortaya çıkarma cesaretini göstermiş ve şimdi de Avrupa'da basına ve kamuoyuna MHP'nin içyüzünü açıklayarak insanlık görevini yerine getiren bir genç adam: Ömer Tanlak.

Yazısı 8. sayfamızda

Arabayı Mustafa Mit'e Türkeş vermişti

İdamla yargılanıyorlar

Bahçelievler'de 7 genci öldüren İbrahim Çiftçi ve arkadaşları idamla yargılanıyor. İbrahim Çiftçi bilindiği gibi Savcı Doğan Öz'ü öldürmekten idama mahkum olmuştu. Bu davadan ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Çatlı aranıyor. Çatlı katliamda arabayı kullanmış ve öldürülen gençlerin sorgulamasını yapmıştı.

● Katledilen 7 gencin sorgulamasını ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Çatlı yaptı

● MHP milletvekilleri, Mamak katliamından tutuklananların ifadelerini emniyetten öğrenerek, diğer suçluların saklanmalarını sağladılar

● Balgat katliamını ÜGD Genel Başkanı Şevkat Çetin planlamıştı

● Mamak katliamı sonrasında silahlar MHP'ye getirildi

Türkeş'e 1977 seçimlerinde iki arabahediye edilmişti

HABER MERKEZİ
MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş'e 1977 seçimlerinde iki oto hediye edildi. Chevrolet Nova ve Buick marka olan otolar Almanya'daki ve Türkiye'deki MHP'lilerce satın alınmıştı.

Ali Yurtaslan'ın itirafında açıklandığı gibi, Chevrolet Nova marka oto daha sonra MHP Gençlik Kolları Başkanı Mustafa Mit'e devredildi ve 7 TIP'inin öldürüldüğü Behçelievler

katliamında kullanıldı. Chevrolet Nova marka arabanın katliamda kullanıldığı anlaşıldıktan sonra Mustafa Mit hakkında soruşturma açıldı. Mustafa Mit, mahkemede katliamda kullanılan arabanın kendisine ait olduğunu ve arabayı Sivas Cezaevinden tahliye edilen bir ülkücü Ankara'ya getirmesi için ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Çatlı'ya verdiğini söylemişti. Bu olaydan dolayı Çatlı hakkında gıyabi tevkif kararı var.

BAŞYAZI

Terörün boyutları ve çıkış yolu

Doğu Perinçek

Başyazarımız Doğu Perinçek'in Ankara Bayram gazetesinde 14 Ağustos 1980 günü çıkan yazısını aynen yayınıyoruz.

ÜLKEMİZDE gittikçe daha etkili isimler cinayetlerin hedefi oluyor. Herkes, "şimdi sırada kim var" diye soruyor. Merak ve hayretimizin çapı, ne yazık ki Türkiye'deki terörün boyutlarından çok, hem de pek çok dardır. Oysa terörün kaynağını ve bugünlüce varacağı yeri tartışırken, Türkiye haritasından daha geniş bir ufka sahip olmak zorundayız.

Kanımızca konuya, sık sık tekrarlandığı gibi bir "iç savaş" boyutunun da ötesinde bakmalıyız. Bugün, "sırada kim var" sorusundan çok daha önemlisi, "Kamboçya ve Afganistan'dan sonra sırada hangi ülke var" sorusudur. İran ve Pakistan kadar ön sırada olmasak bile, bugün güne sarkma çabasında olan Moskova'nın hedefi olduğumuzu görmeli, terörün boyutları ve (Devamı S. 6 Sü. 1'de)

YARIN: MHP'NİN EMNİYETLE VE KARAKOLLARLA İLİŞKİLERİ

Enver Akova
MHP'nin
kara listesini
polis elinden
kurtarmıştı

Ali Yurtaslan, bugün itirafında, Ankara'da birçok yurtaşın ölümüne yol açan üç katliama ışık tutuyor. Bu katliamların doğrudan ÜGD yöneticileri tarafından planlandığını belirtiyor ve MHP milletvekillerinin canilere nasıl yardımcı olduklarını ortaya seriyor. Yurtaslan şunları anlatıyor:

7 TIP'İNİN ÖLDÜRÜLMESİ
TÜRKEŞ'in 1978 ekiminde yapılan bir toplantıda "Bahçelievler bizim için emniyetli bir hale getirilmelidir" demesinden kısa bir süre sonra Bahçelievler'de bu cinayet meydana geldi. 7 TIP'li öldürüldü. Türkeş'in konuşmasından sonra bizimkiler Bahçelievler'de bir araştırma yaptılar ve TIP'ilerin kaldığı evi tespit etmişler. Burayı basmadan önce kim olduklarını öğrenmek için bir araştırma daha yapılmış. Bunların TIP yöneticisi olduklarını öğrenmişler. Bunun üzerine Abdullah Çatlı timin başına geçmiş. TIP'ileri öldürmeden önce bunların sorgulamasını Abdullah Çatlı yapmış. Olayda Mustafa Mit'in Chevrolet marka arabasıyla, Ankara Şubesinin Renault'u kullanılmış. Mustafa Mit'in Chevrolet marka açık mavi renkteki arabasını, ilk önce gençler 1977 seçimleri sırasında Türkeş'e hediye etmişler. O da Mustafa Mit'e vermiş. Bu olayda yer alan şahıslar şunlardır: (Devamı S. 6 Sü. 5'te)

"Komiser Muavini sinavına sadece MHP yanlıları alındı"

HABER MERKEZİ
Gaziantep'den "Tüm tarafsız polisler adına" gazetemize mektup gönderen bir polis memuru Emniyet Teşkilatının MHP'leştirilmesinden yakınıyor. Polis memurunun gazetemize gönderdiği mektup şöyle:
"Devleti içten ele geçirmek sevdiyiyle yola çıkan MHP, son olarak 1980 yılında Emniyet Teşkilatı bünyesinde KOMİSER MUAVİNLİĞİ kursuna tarafsız hiç bir polis memurunu almadı, sadece kendi militanlığını yapan polisleri bu kursa sokmayı başarmıştı.

"Bu kursa daha önceki dönemlerde Türkiye genelinde 700 civarında polis memuru alınırken bu dönemde ihtivaen çok üstünde

sağcı polis alınmıştır. (Tahminen 3 bin civarında)

"Yasa ve tüzük gereği Komiser Muavinliği kursu 4,5 ile 6 ay arasında olması gerekirken mevcut hükümet her an düşmek korkusuyla bu kursu 45 güne indirmişti.

"Şimdi yetkililere soruyoruz, birkaç gün sonra Komiser Muavini olacak bu tarafsız kişilerin Emniyet Teşkilatını nasıl yönlendireceklerini ve kimin emniyetini sağlayacaklarını ulus olarak kuşkuyla beklemekteyiz. "Emniyet Teşkilatını içten parçalayan bu yasa dışı durumu devletin tüm yetkililerine iletmemize rağmen bir sonuç alınamamıştır. Saygıyla kamuoyuna duyuruyoruz."
Tüm Tarafsız Polisler Adına.

SATIŞ İLANI
ZEYTİNBURNU İCRA MEMURLUĞUNDAN
Dosya No: 980/562 Ta

Bir borçtan dolayı hacizli olup, paraya çevrilmesine karar verilen 750.000.- lira - muhammen kıymetli 34 RS 736 plaka sayılı yeşil beyaz renk Ford marka 974 model minibus. Eşya 19/8/1980 günü saat 13.00/13.15 kadar Davutpaşa Cad. No: 24 Topkapı, Zeytinburnu'nda açık arttırma suretiyle satılacaktır.

Birinci arttırmada verilen bedel, kıymetli yüzde 75'ini bulmadığı takdirde, ikinci arttırması, 20/8/1980 günü, aynı yer ve saatte yapılacaktır. 150 kuruşluk posta pulu gönderildiği takdirde, isteyene şartname sureti gönderilecektir.

Alıcıların, mahallinde bulunacak memura müracaatları ilan olunur.

İst. 2.nci İcra Me.Luğu 980/2395
(Basın: 5834-1041)

MENKUL SATIŞ İLANI
KADIKÖY 3. İCRA MEMURLUĞUNDAN
1980/829 Ta.

Bir borçtan dolayı mahçuz olup satılmasına karar verilen 46.500,00 lira muhammen bedeli HEAT KID AUDIO Analizör markalı alçak Frekans Analizatorü, Neat Kit Sing - SOUABE Generator, (Sinyal karejeneratör, Servis Oscilator GM 2884 nolu halen bulundukları Kadıköy Kızıtoprak Koleji Yolu No. 1 P'de Birinci açık arttırması 18/8/1980 gün saat 12,30-12,45 arasında yapılarak satılacaktır. Bu günde mahçuz mallara talip çıkmaz veya teklif olunan bedeller muhammen kıymetinin % 75'ini bulmazsa satış ikinci açık arttırma günü olan 19/8/1980 tarihinde yapılarak en fazla bedel teklif edene ihale edilecektir.

Satış peşin para ile olup dellaliye ve ihale pulu masrafları müşteriye aittir. İlan olunur. 24/7/1980

(Basın: 5833-1040)
Kadıköy 3. İcra M.M.

İLAN
TEKEL LİKÖR FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNDEN

1- Fabrikamız sahasında birikmiş olan 30 Ton Beyaz İçki şişe kırığı ile, 100 Ton Renkli içki şişe kırığı ihalesi yapılacaktır.

2- 30 Ton Beyaz içki şişesi kırığının muhammen bedeli 360.000.- lira geçici teminat 27.000.- liradır 100 Ton renkli içki şişesi kırığının muhammen bedeli 900.000.- lira geçici teminat 67.500.- liradır.

3- Pazarlık 28.8.1980 Perşembe günü saat 15.00'de Likör Fabrikasında yapılacaktır.

Buna ait Şartname Fabrika Müdürlüğünden temin edilebilir.

(Basın: 19321-1038)

İLAN
T C D D
ESKİŞEHİR LOKOMOTİF VE MOTOR SANAYİ MÜESSESİSİ

(16 KALEM ARMATÜR PARÇALARI ALINACAKTIR)

1- Müessesemiz ihtiyacı olan 16 KALEM ARMATÜR PARÇASI Sözleşme örneği Teknik Şartname, Tip Mukavele ve Eksiltme Şartnamesine göre kapalı zarfla eksiltme suretiyle teklif alınarak satın alınacaktır.

2- Eksiltmesi 28/8/1980 Tarih Perşembe günü saat 14.00 de Müessesemiz Alım Satım Komisyonluğunda yapılacaktır.

2- Muvakkat teminat teklif tutarının % 2,5'U

4- Taliplerin muvakkat teminatları ile birlikte kapalı teklif mektuplarını eksiltmeden yapılabilecek ve saate kadar Komisyonumuz adına göndermeleri veya bizzat getirmeleri gerekmektedir.

5- Eksiltme Saatine kadar Komisyonumuza teslim edilmeyen veya muvakkat teminatı bulunmayan teklif mektupları geçerli değildir.

6- Bu işle ilgili Şartnameleri bedelsiz olarak Komisyonumuzdan temin edilebileceği gibi istenildiğinde posta ile de gönderilecektir.

7- E.L.M.S. Eksiltme ve yaarttırma mevzuunu teşkil eden işi ihale edip etmemekte veya kısmen etmekte ve tercih ettiği talibe ihale etmekte tamamen serbesttir.

(Basın: 18656-1035)

İLAN
GARP LİNYİTLERİ İŞLETMESİ MÜESSESİSİNCE
MUHTELİF NAKLİYE YOLLARINA STABİLİZE
MALZEMESİ ÇEKTİRİLECEKTİR

1) Müessesemizin Seyitömer Bölgesi Kömür Nakliye Yollarına 30.000 m3. stabilize malzemesi çektilir. Me işi kapatılmış zarflar içerisinde serbest teklif almak suretiyle yapılacaktır.

2) Bu işe ait şartname:

- a. ANKARA'DA :TKİ Kurumu İnşaat Dairesi Başkanlığında,
b. İSTANBUL'DA :TKİ Satınalma Müdürlüğü, Odakule İşmerkezi Kat: 12 Beyoğlu/İSTANBUL,
c. İZMİR'DE :G.L.İ. İrtibat Bürosu Şefliği, 1487 Sok. No: 17/3 Alsancak/İZMİR,
d. TAVŞANLI'DA :G.L.İ. İnşaat Şubesi Müdürlüğünde,
e. SEYİTÖMER'DE :Bölge Müdürlüğünde, görülebilir.

3) Bu işe ait teklif mektupları "G.L.İ. Müessesesi TAVŞANLI" adresine hitaben yazılımsız olarak ve zarfın üzerine "Seyitömer Bölgesi Stabilize Nakliye Teslifidir" ibaresi konulacaktır.

4) Teklif vermek isteyen firmalar, ayrı bir zarfa koyacakları;
a. Noterlikçe tesdikli imza sirküleri,
b. Ticaret odası cüzdanı aslını,
c. Süresini doldurmuş (C) grubuna ait mütahhithlik karne aslını, en geç 28.8.1980 perşembe günü saat 14.30'a kadar tekliflerini ile beraber Müessesesi Merkezi Muhaberat Servisine vermiş olacaktır.

5) Postada veya herhangi bir sebeple vaki olacak gecikmeler nazarı dikkate alınmayacaktır.
6) Müessesemiz 2490 sayılı kanuna tabi değildir.

Teklif verilen işin ismi:	Çekilecek malzeme miktarı:
Seyitömer Bölgesi Kömür	30.000 m3.
Geçici teminatı	İhale tarihi: Saat:
Teklif miktarının % 5'i	28.8.1980 14.30

(Basın: 19477-1039)

düşünce dünyası

Tarihten bugüne kahvehaneler ve kabadayılar

İsmail Aydoğmuş

KAHVEHANELER; Türkiye toplumunun büyük bir kesimini içinde barındıran yüzlerce insanın uğrak yeri adeta turistik tanıtımlarda Türkiye'nin sembolüdür. Türkiye denginde turistlerin hemen aklına gelen, masasına oturmuş insanların tesbih çekip sigara üflererek bardaklarını yudumladıkları kahvehanelerdir.

Son yıllarda işsizlik kahvehanelere olan rağbeti daha da artırmıştır. Özellikle güneyin kahveleri meşhurdur. Diyarbakır'da, Urfa'da kısa bacaklı sandalyeler üzerine oturup sohbet eden yüzlerce insanın oturduğu çok sayıda kahvehane görürsünüz. Her büyük şehirde sokak aralarında, kasaba çarşısında onlarca kahvehane rastlarsanız. Hatta bazı köylerde iki üç kahvehane bile rastlanır. Tabelalarında yazar Huzur Çayevi, Köşem Kiraathanesi, Esnaf Kahvehanesi vs. diye.

Ama artık huzur kalmamıştır. Kahvehanelere insanlar tereddütle gitmekte, kahvehaneler erken saatlerde işyerlerini kapatıp karanlı basmadan evlerine çekilmektedir.

Kahvehaneler toplumumuza nasıl mal olmuştur? İsmi kahvehane olduğu halde kahve bulunmayan, bulunsa da içilemeyen kahvehaneler bizi nasıl etkilemiş ve hayatımızdan bir parça haline gelmiştir? Şimdi neden onlarca kahvehane tedirginlikten dolayı kapatılmak zorunda kalmıştır?

Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır. Bu söz eski bir halk deyimidir. Bir dostun diğer bir dostuna bir fincan kahve ikram etmesi bir lüks büyük bir misafirperverliktir. Çünkü kahve dışarıdan gelir. Hani bir türkü vardır özellikle güneyli insanların söylediği "Kahve Yemen'den gelir/ Güllü çemenden gelir" diye.

Evet kahvenin iyisi Yemen'den gelir. En meşhur kahveler Arabistan'da yetişirler. Ehli keyf insanlar boş zamanlarında oturup zaman öldürmek hem de dinlenip kafayı demlemek için kahvelerini yudumlamışlardır. Türkiye ticaret yollarının geçtiği önemli

bir merkezdir. Önceleri kervansaraylarda konaklayan tacirler Hint'ten Buhara'dan gelip giderken oturup kahve içenler, yolculuk boyunca Anadolu kervansaraylarında konaklar dinlenirlermiş. Türkiye'de kahvehanelerin açılması o yıllarda Arabistan'dan tüccarlar vasıtasıyla gelir. İşte o yıllarda Osmanlılar döneminde sene 1554'te Kanuni zamanında ilk kahvehane İstanbul'da açılmış.

O dönemde kahve sarayda içilirdi. Bazı Anadolu evlerinde kahve içen cariyelelerin resimlerinin bulunduğu halılar görürsünüz. Bunlarda gösteriyor ki üstün sınıfa aittir kahve içmek. Saraylarda içilen kahveler şimdi halka açık yerlerde de satılır. Tabii daha çok tüccar esnaf ve yüksek gelirli insanlar uğrak kahvehanelere. Çimili ve içinde bir de havuz bulunur. Müşterilere tahta bardaklarla ve fincanlarla kahve sunulur. Pahalı ve lüksdür. Kahvehanelere rağbet artar. Müşteriler bir yandan sohbet edip

kahvelerini yudumlarken bir yandan da orta oyunu oynayan meddahları seyrederekler. 3. Selim ve 4. Murat zamanında kahvehaneler kapatılır. Daha sonra tekrar açılır. Bu sefer kiraathane şeklini alır. İlk kiraathane Emirgan'da ve Beyoğlu'nda açılır. Halktan insanlar da gelip gitmeye başlar. Aydınlık da gelir giderler. O zamanlar kiraathanelerde Havadis Ceride (gazeteler) okunur, hoş sohbetler edilir. Bir süre sonra bütün İstanbul'a hatta Anadolu'ya yayılır.

O sıralar semtlerde kol gezen haraç alan gayri-meşru yollardan geçen kabadayılar musallat olur kahvehanelere. Semtlerde kahvehaneler paylaşılır, kabadayılar arasında adam vurular, kahvehane tahrip etmeler başlar, hatta bir çok kahveler kabadayılar namı-hesabına çalınır. Bir kabadayının adamı diğer bir kabadayının kahvesine giremez.

Günümüz kahvehaneleri birkaç yıl öncesine kadar köyden şehire gelenler uğrak yerleri ve buluşma yerleridir. Kahvehanelerde tandıklar birbirlerini görür sohbet eder sorunlarına çözüm ararlardı. Büyük memleketlerde yöre insanları birbirlerini görmek için memleket kahvelerine

gelir çay ikram eder hoş sohbetler edilirdi. Yeni toplumumuzda sosyal faaliyet merkezleriydi.

Şimdi durum nedir? Osmanlı kabadayılarının farkısız olan birkaç çapulcu kahvehaneleri ve semtleri bölünmüş, kahve sahiplerinde de müşterilerde de huzur bırakmamıştır. Kahvehane sahiplerinden haraç almalar, canının istemediğini kahvehanede tutup dövmeler, kendisi gibi düşünmeyenleri kahvehanelere sokmaması, karşı görüşten kişilerin devam ettiği kahveleri taramalar, kahvehane tahrip etmeler tüm bunların Osmanlı kabadayılarınınkinden ne farkı var? Yüzlerce taktıkları ülkücü ve ilerici maskesi atıldığında altından Osmanlı kafası çıkacaktır.

Bu insanlar yaptıklarıyla Türkiye'de iç savaş çıkarmak için gerici bir kamplaşma yaratmak istemektedirler. İlericilik adı altında kahvehaneler Alevi ve Sünni, Kürt ve Türk, falan memleketlilerin filan memleketlilerin diye kahvehaneleri kendi çıkarlarına ve Rusya'nın kirli emellerine alet etmek istemektedirler. Sağ duyulu bütün vatandaşlar, kahvehane sahipleri bu kişilerin emellerini boşa çıkartmak için birleşmelidir. Alevi vatandaşlar Sünnilerinkine, Sünni vatandaşlar Alevilerinkine gönül rahatlığıyla gidebilmek için birleşmelidir. Kahvehaneleri hoş sohbetlerin edildiği yuvalar haline getirmek için mücadele edilmelidir.

Osmanlı kabadayılarını tepetaklak atmanın ilacı birleşmek değil de nedir.

HALK SAĞLIĞI
Dr. Nadir Paksoy

Toplum sağlığı açısından parazitler hastalıkları

TOPLUM sağlığı açısından parazitler hastalıkları denilince insan vücuduna girip yerleşerek insanın aldığı gıdalardan faydalanıp yaşayan, sağlığa zararlı ufak canlıların yol açtığı hastalıklar gelir.

Toplumumuzda parazitlerle oluşan hastalıklar yaygındır. Bilhassa kırsal kesimde büyük bir sorun olarak karşımıza çıkar. Köylerde görülme oranı yüzde 70-80 kadardır. Büyük kentlerin sağlık koşullarının bozuk olduğu geçekondü semtlerinde de oldukça sıktır.

Bu parazitler nelerdir. Bağsraqlarda yaşayan şerit şeklindeki kurtlar, yuvarlak solucanlar bu grubun en yaygın türleridir.

Vücutlarında böyle solucanları taşıyan kişiler iyi beslenemekte bunun sonucu olarak da zayıflık, kansızlık oluşmaktadır. Zayıf, kansız kişilerin dış etkenlere karşı savunma gücü azalır ve kolayca başka hastalıklara yakalanabilirler. Güçsüz, Halsiz kişilerin hastalıkların arzuladı düşeceğinden toplumda isteksiz soluk yüzlü, dayanıksız bireylerin artması ekonomik ve iş gücü kaybına yol açar.

GENEL ÖNLEMLER

1- Kişisel temizlik önlemleri: Yemeğe oturmadan ellerin yıkanması, tuvaletten çıkınca ellerin sabunla yıkanması bir alışkanlık haline getirilmelidir. Çocukların parazitler hastalıklardan gıdaları zararlı daha fazladır. Bu nedenle çocuklar gerek aile, gerek okul çevresinde bu konuda eğitilmelidir. Bilhassa çocukların kirliliğini sık sık ağızlarına götürmesi, ellerinin abdestleriyle, çevredeki pisliklerle kolayca kirlenmesi mümkündür. Kirli ellerini ağızlarına götürerek çocukları kurtçukların, solucanların yumurtalarını olarak bu hastalıklara çabucak yakalanabilmektedirler.

2- Sosyo-ekonomik etkenler: Sosyo-ekonomik yönden belirli bir gelişme sağlanırsa köylünün evinde akar su bulunabilir evin lağımu sokağa akmaz, sağlığa uygun bir hela bulunur, bahçenin bir köşesinde abdest yapma durumu ortadan kalkar. Bunun yanı sıra genel yaşama alışkanlıklarının sağlığa ve çevreye uygun biçimde değiştirilmesi de parazitler hastalıklarının yok edilmesinde önemli rol oynar. Şöyle bir örnek verilir bu konuda.

Bundan 25 yıl önce Doğu Karadeniz'in, parazitler hastalıklarının en yaygın olduğu bölgelerimizden biri olduğu söylenir. Halk çıplak ayaklarla tarlalarda çalışır. Islak topraklarda rahatça yaşayabilen bir tür solucan derideki çatlaklardan vücuduna girerek hastalığa yol açmaktaydı. Devletin bu konudaki önlemleri hastalığı yok etmede tam olarak yararlı olamıyordu. Bu solucan insanların zayıflatıyor, kansızlığa neden oluyor ve vücut direnci düşüncü başta verem olmak üzere bir sürü hastalıklara zemin hazırlıyordu. Halk tedavi görüyor ancak tekrar çıplak ayakla nemli tarlada çalışınca yeniden solucanların yumurtası deriden içeri girerek hastalık sil baştan yeniden başlıyordu. Ne zaman Doğu Karadeniz'de çay tarımı başladı halk çay bitkisi ekmeye başladı. İşte o zaman halkın gelir düzeyi yükseldi ve tarlada çalışırken lastik ayakkabı ve çizme giymeye başlayınca tedavi görenler tekrar hastalığa yakalandılar. Ve solucanın etkinliği yavaş yavaş azalmaya yüz tuttu.

3- Kati ve sıvı artıkların zararsız hale getirilmesi: Kırsal yörelerde insan dışkı gübre olarak kullanıldığı gibi tarla, bağ ve bahçelerden doğal olarak kullanıldığı gibi tarla bağ ve bahçelerden doğal hela yapımı konusunda eğitilmesi gerekir. Ancak bu sistemli bir çalışma ve sabır ister. Zira halka verilen bir öğüt veya bu konuda kendisine gösterilen bir örnek hemen meyvaharın vermemektedir. Sağlık kesiminde çalışanların binbir rica, ikna ile yaptıkları veya yaptıkları helaların, kısa bir süre sonra köylüler tarafından kullanılmaktan vazgeçildiği, üzerinin kapatılarak depo haline getirildiği sık olarak şahit olmuştur. Bu konuyla ilgilenen uzmanların sayısız gözlemleri vardır. Halkın yüzyıllardır alıştığı gelenekleri vs. bırakmaları o kadar kısa vadede olmamaktadır. Kırsal kesimde halka hela yaptırmak onları dışarıya büyük abdest etme alışkanlıklarından vazgeçirmek gayretli çalışmanın ürünüdür.

4- Suların temizliği: Bu konudaki en ucuz ve pratik yol, kirliliğin kaynatıldıktan sonra içilmesi için halkı eğitmektir.

5- Etile buluşan kurtları önlemek için kesilen etlerin sıcakta tutulmaması ve bilhassa çiğ olarak et yenmesinden vazgeçilmesi yolunda çalışmak gerekir.

MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI İÇ TEDARİK DAİRESİ BAŞKANLIĞINDAN

- 1601/1904 Sayılı kanun ve ilgili kararname uyarınca yurtiçinden iki adet (Sabit merkez telsizi), dört adet (Komple araç telsizi), iki adet (Sabit role telsizi), kırk adet (El telsizi), kırk adet (El telsizi otomatik şarj cihazı-tekli), dört adet (El telsizi araç şarj cihazı) ile teknik şartnamede gösterilen aksesuar vs. Milli Savunma Bakanlığı İç Tedarik Dairesi Başkanlığına satın alınacaktır.
- Şartnameleri ilanı müteakip 15 gün süre ile İstanbul, İzmir Levazım Amirliklerinden ve Milli Savunma Bakanlığı İç Tedarik Dairesi Satınalma Sekreterliğinden mesai günleri saat 14.00 - 16.00 arasında bir yazı ile başvurulacak elden temin edilebilir.
- Telgraf ve mektupla yapılan isteklere cevap verilmaz.
- Şartnamelerin isteklerine uygun olarak hazırlanacak teklifler en geç 16 EYLÜL 1980 günü saat 16.00'ya kadar Milli Savunma Bakanlığı İç Tedarik Dairesi Satınalma Sekreterliğinde bulundurulacaktır.

(Basın: 18757-10 36)

İLAN
İLLER BANKASINDAN

- Bankamızca çeşitli tip ve evsafa elektrik malzemesi satılacaktır.
- Bu işe ait şartnameler Bankamızda "İLLER BANKASI MENSUPLARI YARDIM DERNEĞİNDEN" ve İstanbul Kartal-Maltepe'de Depo ve İkmal Müdürlüğümüzden 780.-TL. bedelle temin edilebilir.
- Teklifler en geç 17.9.1980 günü saat 15.30'da Satınalma Komisyonunda açılacaktır.
- Malzemenin tümü için teklif verilebileceği gibi bir veya bir kaç grup içinde verilebilir. Ancak grup içinden kısmı teklif verilemez.
- Malzemeler İstanbul-Kartal (Maltepe'deki) Depo ve İkmal Müdürlüğümüzde görülebilir.
- Bankamız 2490 sayılı yasaya bağlı olmadığından ihaleyi yapıp yapmamakta veya dilediğine vermekte serbesttir.

(Basın: 19003-1037)

İLAN
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MADEN DAİRESİ BAŞKANLIĞI

VİLAYETİ	KAZASI	KÖYÜ VEYA MEVKİİ	MADENİN CİNSİ	NUMARASI
ESKİŞEHİR HUDUTLARI:	MERKEZ	SEPETÇİ	LÜLETAŞI	SICİL: 992

KUZEYİ VE DOĞUSU : Sepetçi köyü camiinden "A" tekatü noktasına doğru düz hat.

GÜNEYİ : "A" tekatü noktasından, Gündüzler köyü camine düz hat.

BATISI VE KUZEYİ : Gündüzler Köyü camiinden, sepetçi köyü camine düz hat.

"A" TEKATÜ NOKTASININ TARIFI: Sepetçi köyü camiinden Osmaniy köyü camine çizilen düz hat ile Gündüzler köyü camiinden, Söğütçük köyü camine çizilen düz hattın kesiştiği noktadır.

SAHANIN GENİŞLİĞİ: 776. 662 hektar.

Yukarıda mevki ile birlikte ruhsatname numarası ve hudutları yazılı sahadaki bulunmuş Lületaşı madeninin işletilmesi için 6309 sayılı Maden Kanununun 62. maddesinde gösterilen hükmi şahıslara aynı kanunun 54. ve değişik 67. maddeleri ile mahsus talimatnamesi hükümleri uyarınca çıkacak talibine 15 yıl müddetle işletme ruhsatnamesi verilecektir.

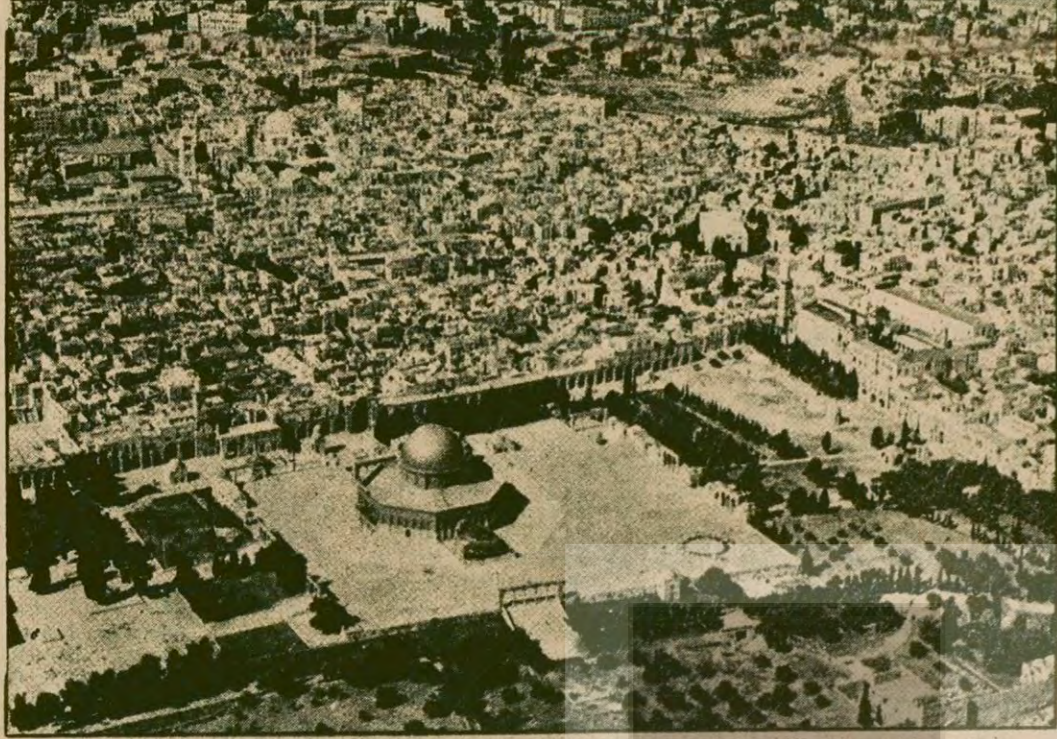
İŞLETME ŞARTLARI:

- Bu sahadaki Lületaşı madeninin işletilmesi için asgari 5.000.000 (Beşmilyon) Türk lirası sermaye tahsis edilecektir.
- Mezkur sahadan yıldan asgari (250 sandık) Lületaşı madeni istihsal ve imar edilecektir. İşletme hakkını iktisap edecek olan, işletme hakkının tescilli tarihinden itibaren bir yıl zarfında yukarıda miktarı belirtilen (250 sandık) Lületaşı madeninin istihsalı için lüzumlu bulunan dahili ve harici tesisleri kuracak ve gerekli tehcizatı temin edecektir. Aynı müddet zarfında işçilerin sağlığını, emniyetini ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak tesisleri kuracaktır.
- Şartname hükümlerinin yerine getirilmesinin temini maksadıyla (3000) lira nakdi teminat verilecektir.
- Bahse konu sahadaki lületaşı madeninin ihaleye çıkarılması için Maden Kanununun 54. maddesi gereğince yapılan bu ilanlara ait tahakkuk teminat, bu sahanın işletme hakkını iktisap edecek olan ödelecektir. Bu husustaki ilan ücretinin tutarı olacak meblağ, verecek iki aylık mehil içinde ödenmediği takdirde alınan teminat irat kaydedilecek ve ihalenin feshi cihetine gidilecektir.
- Bu hususta daha geniş bilgiyi havi mukavelename ve şartname, Ankara'da Maden Dairesi Başkanlığında, İstanbul'da Bölge Sanayi Müdürlüğünde ve Ankara ile Eskişehir irtibat memurluklarında çalışma saatleri içerisinde görülebilir.
- Bu ilandaki ve şartnamesindeki şartları kabul etmek suretiyle mezkur madeni işletmeye talip olanların en geç 2 Ekim 1980 tarihine rastlayan perşembe günü çalışma saati hitamına kadar doğrudan doğruya Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi Başkanlığına bir dilekçe ile müracaat etmeleri lazımdır. Mezkur tarih ve saate kadar Bakanlık umumi evrak bürosuna intikal etmiş olan (yani tespit edilen tarihten sonra tevdi edilen) dilekçeler kabul edilmeyecektir. Bu hususta postada gecikme ve kayıplar nazarı itibare alınmayacaktır.
- Müddetinde dilekçe ile müracaat eden taliplerin Maden Kanununun 54. maddesi ve mahsus talimatnamesi hükümleri gereğince teklifle bulunmak ve icabında çekilecek Kur aya iştirak etmek üzere 20 Ekim 1980 tarihine rastlayan Pazartesi günü saat 10.30'da tam selahiyetli haiz mümessillerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi Başkanlığında hazır bulunmaları şarttır. Yukarıda belirtilen gün ve saatte tam selahiyetli haiz temsilcileri tarafından temsil edilmeden talip, talebinden vazgeçmiş sayılır.
- Bu madeni işletmek üzere müracaatta bulunacak şirketlerin statüsünde Madencilikle iştigal edeceği hükmi bulunması şarttır.
- Bu madeni işletmesine talip olanların vaki olacak müracaatları ile birlikte (3000.-) üçbin lira nakdi teminatın Bakanlığımız namına Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına yatırıldığına dair makbuzu Bakanlığımıza tevdi etmeleri şarttır.

MÜRACAAT DİLEKÇESİNE EKLENECEK VESİKALAR:

- Şirket statüsü veya şirketin tescil ve ilanının havi sicilli Ticaret gazetesi,
- İmza sirküleri
- Şirketi temsil belgesi,
- (3000.-) liralık teminat makbuzu,

(Basın: 16188-1034)

Siyonistlerin son "roz" olarak kullandıkları üç dinin kutsal merkezi Kudüs'ten bir görünüşü.

Türkiye, İsrail Elçiliğini Kudüs'e taşımayacak

● Bu durumda, uluslararası hukuk anlayışlarına göre Türkiye'nin İsrail Büyükelçiliği feshedilmiş sayılacak

ANKARA (GHA)

KUDÜS şehrinin statüsünü değiştirerek hükümet merkezi haline getiren ve tüm dünyada tepkiyle karşılanan bu kararını uygulama safhasına koyarak Tel-Aviv'deki tüm resmi makamları Kudüs'e taşımaya devam eden İsrail'in bu kararına birçok ülke Tel-Aviv'deki elçiliklerini Kudüs'e taşımamak kararı ile karşı çıkmaya başladı.

Waldheim:
"Kıbrıs' taki toplamlar arası görüşmeler, soruna adil ve kalıcı bir çözüm sayılabilir"

ANKARA (ÖZEL)

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, Kıbrıs'ta yeniden başlayan toplamlar arası görüşmelerin, soruna adil ve kalıcı bir çözüm bulunmasına yol açacağını umduğunu belirtti.

Genel Sekreter Waldheim, toplamlar arası görüşmelerin yeniden başlaması dolayısıyla hazırladığı özel raporu Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna sundu.

Raporunda toplamlar arası görüşmelerin yeniden başlamasını engelleyen güçlüklerin ortadan kaldırılmasından memnunken duyduğunu belirten Waldheim, Kıbrıs sorununu çözüme kavuşturmak amacıyla girişimlerine devam edeceğini kaydetti.

Waldheim, soruna kesin çözümün ancak ilgili taraflarca bulunabileceğini belirtti.

Türk ve Rum toplumu görüşmelerinin 9 Ağustos'ta bir araya geldiklerini ve sözlü görüşmeleri 16 Eylül'den itibaren sürdürmeyi kararlaştırdıklarını hatırlatan Waldheim, görüşmelerin 16 Eylül'den sonra her hafta salı günleri bir araya geleceklerini açıkladı.

ELÇİLİĞİMİZ KUDÜS'E TAŞINMAZSA FESHEDİLMİŞ SAYILACAK

Dışişleri Bakanlığı çevrelerinden bu konuda alınan bilgilere göre, bir süre önce Ankara'ya çağırılan Türkiye'nin İsrail Maslahatgüzarına hükümetin Tel-Aviv'de bulunan elçiliğini her ne pahasına olursa olsun Kudüs'e taşımama kararında olduğu bildirildi.

Tüm ülkelerin başkent Tel-Aviv'de bulunan elçiliklerini İsrail'in bütün dünyada ve özellikle (Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Hua Guofeng:
"Rusya döğüşecekse Rus-Çin sınırındaki askerleri yetmeyecektir"

PEKİN (AA)

ÇİN'i ziyaret eden Alman ekonomik heyeti ile bir görüşme yapan Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Guo-feng, yeni bir dünya savaşının kaçınılmazlığına değinerek, "Eğer Rusya döğüşecekse, Rus-Çin sınırında bulunan askerleri buna yetmeyecektir" dedi.

Alman Ekonomik Heyeti Başkanı (Devamı S. 6 Sü. 3'te)

● AP
19 Ağustos'ta erken seçim önergesi veriyor

● CHP bu hükümetle erken seçime gidilmesinden yana değil

● MSP, erken seçim önergesi veriyor ama bu hükümetle erken seçime gidilmesine de karşı

Erken seçimin kaderi önümüzdeki hafta belli olacak

ANKARA (ÖZEL) TBMM skiyonentinin 19 ilde iki ay daha uzatılmasını görüşmek üzere önümüzdeki hafta olağanüstü toplanacak olan Mecliste, AP ve MSP'nin erken seçim önergilerinin tartışılması bekleniyor.

AP'NİN TUTUMU
Adalet Partisi Grup Başkan Vekillerinden Gıyasettin Karaca, partisinin 18 Ağustos Pazartesi günü toplanacak olan gruplarında skiyonetim ve erken seçim

konularının görüşüleceğini açıkladı. Karaca, AP Ortak Grubunun, Genel İdare Kurulu ve Temsilciler Meclisince erken seçime ilgili olarak alınan tavsiye kararını tartışacağını belirterek, bu konuda alınacak kararın derhal Millet Meclisi Başkanlığına verileceğini söyledi. AP yetkilileri daha önceki açıklamalarında da 19 Ağustos günü Meclis Başkanlığına erken seçim önergesi vereceklerini belirtmişlerdi.

MSP NE YAPACAK?
MSP yetkililerinin açıklamalarına göre, bu partinin de bugün Meclise erken seçim önergesi vermesi bekleniyor.

Bununla birlikte, Erbakan'ın bayram öncesi yaptığı basın toplantısında "Bu hükümetle seçime gidilmez" demiş olması, MSP'nin erken seçim tartışmalarında nasıl bir tutum alacağını henüz belli olmadığını gösteriyor.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Tarsus'taki asiyeş toplantısında AP Temsilcisi MHP'den yakındı

TARSUS (ÖZEL)

TARSUS'ta asiyeş ilgili bir toplantı yapıldı. Toplantıya Tarsus Kaymakamı Nizamettin Güven, Merkez Jandarma Komutanı Komando Birlik Komutanı, Emniyet Amir'i ve siyasi partilerden CHP, AP, TİKP temsilcileri katıldı. Ayrıca on anda telefon çağırısı ile MHP Gençlik Kollarından bir temsilci de toplantıya katıldı.

6.8.1980 günü yapılan asiyeş toplantısına, daha önce yapılan toplantılara çağırılan muhtarların çağırılmadığı görüldü.

Toplantı, Kaymakam Nizamettin Güven'in açılış konuşması ile başladı. Güven konuşmasında, halkın günlük kuvvetlerine bilgi vermedikleri belirterek şehirdeki genel durumu özdetlerken de şunları söyledi: "Makam'da solcular dövülüyor, Fevzi akmak'ta ise sağcılar dövülüyor. Belediye şoförleri can güvenliklerinin olmadığı gerekçesi ile direniş geçtiler. Gelin her beraber bu işlerin üzerine gidelim. Vatandaşın mal ve can güvenliğini sağlayalım" dedi.

Daha sonra siyasi parti temsilcileri sözlüydüler.

AP İlçe Başkanı Yaşar Demirci konuşmasında şehrin bazı böl- (Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Büyükada'da TIP'liler TIKP üyelerine saldırdı

İSTANBUL (ÖZEL)

ÖNCEKİ gece bir grup TIP'li üye Türkiye İşçi Köylü Partisi (TIKP) üyesine saldırdı. TIP'li saldırganlar 24 Ağustos'ta Türkiye İşçi Köylü Partisi Adaları şesinin düzenlediği "Adalar Halkıyla Dayanışma" gecesinin bez afişini indirip yırtmak istedi. Buna müdahale eden TIKP üyelerine sopalarla saldıran TIP'liler üç devrimcinin kendilerini kararlılıkla savunmaları sonunda geri çekilmek zorunda kaldılar. Saldırgan grubun başkanı Kasım, Rafet ve Murat adlı TIP'lilerin çektiği bildirilmektedir.

AKIKLAMA

AYDINLIK GAZETESİ YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜNE

İSTANBUL
31.7.1980 tarihli gazetesinin 3. sayfasının 2.ci sütununda Erzinca'da MHP'li polisler (HERGÜN) gazetesini almanlara baskı yapıyor başlığı altında neşredilen yazılarında çarşı karakolundan bahisle isimimiz geçen bizlerin hayretimizi mücbir gerekçe dışı yazınızın, 10 günlük süre içinde gazetesizin aynı sayfa ve aynı sütununda tekişp edilmemesi, aksi takdirde işin önemine binaen siz sorumlular hakkında gerekli kanuni yollara başvuracağımızı bildiririz.

Komiser Muavini Nevzat Polis Nuri Polis Celal

"İran'da Sovyet Elçilik personelinin çoğu casusluk yapıyor"

Kutbzade: "Rusya ayrılıkçılara resmi yapıları belirleyen uydur fotoğraflar dağıtıyor"

● İran Dışişleri Bakanı, Rusya'nın Afganistan'dan çekilmesini ve TUDEH'den desteğini çekmesini istedi.

TAHRAN (AA)

İRAN Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade, Rusya'nın İran'daki ayrılıkçılara, bölgedeki resmi yapıların yerlerini belirleyen uydur fotoğrafları dağıttıklarını ve ayrılıkçı güçleri Sovyet silahlarıyla donattıklarını açıkladı.

Kutbzade tarafından Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Andrei Gromiko'ya gönderilen ve İran'ın Resmi Pars Ajansı tarafından yayınlanan bir mektupta, İran Dışişleri Bakanı İran'daki Sovyet Büyükelçiliği Birinci Sekreteri Vladimir Golovanov'un sınır dışı edilmesiyle ilgili olarak, sadece bu kişinin değil, elçilikteki çok kimsenin casusluk yaptıklarını açıkladı. Kutbzade, İran'daki Sovyet Büyükelçiliği ile konsoloslukların ve diğer Sovyet kuruluşlarının İran aleyhtar hareketlerden kaçınılmasını gerektirğini belirtti.

Sovyet askerlerinin Afganistan'dan geri çekilmesini ve bu komşu ülke halkına kendi geleceklerini belirleme izni verilmesini isteyen Kutbzade, Moskova'nın TUDEH Partisi ile parti gazetesi MARDOM'un yayıncılarını desteklemekten vazgeçmesini de talep etti.

Kutbzade, 2 Temmuz'da yaptığı ve Tacikistan Cumhuriyeti Başkanı Duşambe'de bir İran Konsolosluğu kurulmasına izin verilmesi, yoksa Sovyetler'in İran'daki konsolosluklarından birini kapatmasını isteyebileceklerini belirttiği konuşmasına da değinerek, bu isteklerine gelen cevabı açıklamamakla birlikte, Leningrad'daki İran Konsolosluğunun kapatılması için emir verildiğini bildirdi.

Kendisinin, sürgündeki eski Başbakan Şahpur Bahtiyar ile (Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Reşat Fuat Baraner ölümünün 12. yıldönümünde anıldı

TIKP İstanbul İl Başkanı Spatar:

"Geçmişten geleceğe akan büyük devrimci akarsuyun damlalarıyız"

İSTANBUL (ÖZEL)

BÜTÜN ömrünü Türkiye işçi sınıfının ve dünya emekçilerinin davasına adanmış yılmaz mücadele adamı, Şefik Hüsnü'nün mücadele arkadaşı Reşat Fuat Baraner ölümünün 12. yıldönümünde Feriköy'deki mezarı başında anıldı.

Bayramın ilk günü Feriköy'deki mezarlıkta devrimciler önce saygı duruşunda bulundular. Daha sonra TIKP heyetine hitaben bir konuşma yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi Üyesi ve İstanbul İl Başkanı Mehmet Halim Spatar, Reşat Fuat'ın yarım yüzyıllık mücadele hayatında 17 yıl hapis yatığını, hakim sınıfların baskı ve işkencilerine göğüs ger-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Şefik Hüsnü'nün mücadele arkadaşı Reşat Fuat Baraner 12 Ağustos 1968'de yaşamını yitirmişti. Devrimciler Reşat Fuat'ı bayramın ilk günü mezarı başında andılar.

Türkiye'de çalışan kadınların yüzde 90'ı ziraat, ormanlık, avcılık, balıkçılık ve genel hizmetlerle uğraşıyor.

Türkiye'de çalışan kadın sayısı 20 yılda yüzde 7,5 azaldı

ANKARA (AA)

TÜRKİYE'de son 20 yılda, çalışan kadın sayısında, çalışan nüfusa oranla yüzde 7,5 azalma görüldü. Dünyada çalışan kadın sayısı artarken, Türkiye'de ise çalışanların içinde kadın oranı yüzde 43,5'ten yüzde 39,5'a düş-

tu. Türkiye'deki 3 milyon 807 bin 577 toplam

sendikali işçiden 280 bin 603'ünü kadınlar oluştururken, faal nüfus olarak nitelenen kadın sayısı 5 milyon 121 bin 919 olarak belirlendi.

İstatistiklere göre dünyada çalışan kadın oranının en yüksek olduğu ülkelerin başında gelen İsviçre'de çalışan kadınların genel nüfusa oranı yüzde 43,7'ye ulaşırken, ikinci sırada ABD ve Japonya yer alıyor.

Görevinden alınan Ağrı Belediye Başkanı yaralandı

AP Fethiye eski ilçe Başkanı öldürüldü

Genel-İş Sendikası Genel Sekreteri Ertan Andaş öldü

ANKARA (ÖZEL)

Genel-İş Sendikası Genel Sekreteri ve DİSK Yürütme Kurulu üyesi Ertan Andaş İzmir'de öldü.

1978 yılında Genel-İş Sendikası Genel Sekreterliğine, seçilen Ertan Andaş, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun İstanbul'da yapılan son Genel Kurulunda da Yürütme Kurulu üyeliğine getirilmişti.

DİSK Genel Başkanlığına İzmir'de yayınlanan duyuruda, Ertan Andaş'ın kaybedildiği büyük üzüntü duyulduğu belirtilerek işçi sınıfının büyük ve değerli bir evladını kaybettiği kaydedildi.

● Tarsus'ta 100 kadın MHP saldırganının yoğun olduğu Makam'daki otobüs durağının taşınmasını istedi.

HABER MERKEZİ

DALET Partisi Fethiye eski İlçe Başkanı Çetin Şerif Ergeç evine giderken kimliği belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu ağır yaralandı. Çetin Şerif Ergeç, hastaneye kaldırılınca yolda öldü. Yetkililer katillerin yakalanması için geniş güvenlik önlemleri alındığını bildirdiler.

GÖREVİNDEN ALINAN AĞRI BELEDİYE BAŞKANI YARALANDI

İçişleri Bakanlığınca bir süre önce görevinden alınan Ağrı'nın eski Belediye Başkanı Orhan Alpaslan dün evinin balkonunda otururken kimliği henüz saptanamayan kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Açılan ateş sonucu kalçasından yaralanan Orhan Alpaslan Ağrı Devlet Hastanesinde tedavi altına alındı.

Öte yandan güvenlik kuvvet-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Üç görüş bir gerçek

Elle tutulur, gözle görülür bir gerçeği tersyüz edebilir misiniz? Haydi, bir süre başarınız diyelim, burnunuzun ucunu görmemek tutumu sizi gerçeğin sonuçlarını yaşamaktan kurtarabilir mi? İstediginiz kadar büyük ve güçlü görünün, kendinizi hayatın ileri yürüyüşü içinde gerçeğin ve doğruların dayattığı düzlemelere tabi tutmazsanız, istem ve ihtiyaçlarınızı bununla birleştirmesizin, günlük çıkarlarınız ne kadar çekici olsa da, bırakın uzun, orta vadede bile çöküşe hizmet etmekten kurtulamazsınız.

Sözümüz, Türkiye ekonomisinin tahtına kurulup, kapitalizmin büyü, nasıl büyürsen büyü" yasasının şihirine kendini kaptırmış olanlardır.

Gözleri açıp Türkiye'ye ve dünyaya alıcı gözle bir bakmanın zamanıdır.

24 Ocak kararlarının sekiz ayını doldurduğu şu günlerde, başta sanayi olmak üzere, çeşitli sektörlerin temsilcileri durum değerlendirmesi yapıyor. Tabii, sesleri en gür çıkanlar, meslek odalarının yönetimine hakim büyük sanayici ve tüccar kesimi. Bunlar, Demirel hükümetinin tuttuğu yolda yürümelerini, ancak kendi çıkarlarını daha çok gözetken ek tedbirleri almamaları istiyor. Nitekim, Türkiye Odalar Birliği'ni, Vehbi Koç olsun, aynı doğrultuda açıklamaları yapıyor. Odalar Birliği, "Hükümetçe 24 Ocak 1980'de alınmış kararlar ana hedefleri itibarıyla isabetli ve gereklidir" dedikten sonra, "Kredileri selektif (seçimli) biçimde ve üretme dönük dağıtım" önerisinde bulunuyor. Yani, arslan payını bize verin, demeye geçiyor. "İşçi-şahin ilişkilerini toplum yararına düzenleyin" diyor. Bununla da, işçi sınıfının toplu sözleşme, grev ve sendikal örgütlenme özgürlüğünün kısıtlanmasını istemiyor. KİT'lerin işe yarayanlarının özel sektöre devrini ya da kendi çıkarlarına uygun çalıştırılmalarını istiyor. İlle de AET'ye girilsin diyerek, günlük elin edeceği bir dışa bağımlılığın pekiştirilmesini savunuyor. O zette, büyük sanayici ve tüccar kesimi, ekonomide kendi değişimlerini rahat su taşıyacak bir merkezleşmenin, bir dar kesim çıkarılığının mücadelesini veriyor. Bunu yaparken de, zayıf olanın ezilmesini, ufanmasını öngörüyor.

Bir de orta ve küçük sanayicilerin meseleye yaklaşımları var. Burada iki farklı görüş kendini gösteriyor. İlki daha çok Ege bölgesi sanayicilerinin görüşleri. Bunlar, 24 Ocak kararlarını esas itibarıyla yerinde bulmakla birlikte, büyüklerin biraz daha insafli davranmalarını istiyor. Yani, para sıkıntılarını giderilirse, kredilerden daha fazla yararlanabilirlerse meseleleri önemli ölçüde çözüleceği kanısını taşıyorlar. Dertleri, ekonominin imkanlarından mevcut koşulların sürmesi kaydıyla, daha fazla yararlanmak ve büyüklerin eteğinde onlarla uzlaşarak faaliyetlerini sürdürmek.

Üçüncü değerlendirmede, Eskişehir Sanayi Odasından geliyor. Eskişehirli sanayiciler 24 Ocak kararlarının temelden olumsuz ve yanlışlıkların aradan geçen sürede ortaya çıktığını söylüyor ve "Anadolu'daki küçük ve orta boy sanayilerin alınan önlemlerle yok olma tehlikesinin belirleme başladığına" dikkat çekiyorlar. "Milli sanayinin savunulmasını" isteyen Eskişehir Sanayi Odası, meseleye şu noktadan bakıyor: "Ciddi üretim konusunda, kendi teknolojilerine önemli ölçüde emgen ve dışa bağımlılık oranı az, ara ve yatırım maliyetleri girişimleri savunmak bir ödevdir. Ancak, bu ödev yeterli boyutlarda yerine getirilmemektedir."

Bu ayağı yere basan bir değerlendirmedir. Kendi çıkarlarını Türkiye'nin çıkarlarıyla birleştirebilen, dolayısıyla milli ekonominin güçlenmesini temel koşul alan sanayici kesiminin tutumudur. Ve hiç kuşkusuz, geniş bir orta ve küçük sanayici kesiminin acil istemlerini temsil yeteneğine sahiptir. Bu çaplı tutumuyla, Türkiye ekonomisinin buhrandan çıkışı için dayanması gereken olumlu yönelişleri de içermektedir. Ekonomiyi yenilenen gerçek yolu, bu temelini geliştirilip güçlendirilmesinden geçmektedir. Bugün, özel ve ülke ölçeğinde de var olmak, ekonomiyi tekellerine almak isteyenlere ve buna hizmet eden politikalara netleşmeye değil, onlara karşı milli ekonominin ilkeleri noktasında kararlı bir mücadele vermekle mümkündür. Ancak böyle bir mücadele, "Her şey benim için" zihniyetini ziddine döndürerek koşulları yaratılabilir ve ülke çıkarlarına uygun çözümlere yol açabilir. Geleceği olan tutum budur.

Yoksa, orta ve küçük sanayinin ezilmesini savunma, ekonomiyi bir avuç tekelleşmiş kuruluşun eline teslim etmeyi çikış yolu olarak gören zihniyet yeni ayakta tutulabilir? Olsa olsa, büyümlü, milli ekonomideki tahribatın derinleşmesini, çürüyen ve yıkılan belki bir süre daha kendi dar çıkarları adına kullanılabilir. Bu ise çıkmazın ta kendisidir.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Hukuk Bürosu yardımınıza hazırdır Yurttaşlar!

Partimiz, halkın her türlü hukuki sorunuyla ilgilenmekle görevli bir Hukuk Bürosu oluşturmuştur. Gördüğünüz her türlü baskı, uğradığınız partizanlık ve haksızlıklar için bu büroya başvurabilir ve yardım isteyebilirsiniz.

Anarşist saldırısına, jandarma baskısına ve polis işkencesine uğrayanlar, haksız yere gözaltına alınlar ve tutuklananlar, kıyılanlar ve sürülenler, gecekondular, yıkılanlar, topağlı linde alınlar, devlet kapısında haksızlığa uğrayanlar, işten çıkarılanlar, ücretini alamayanlar, çeşitli vaatlerle dolandırılanlar, nereye şikayet edeceğinizi bilemeyenler, hangi partiden olursanız olun TİKP Hukuk Bürosuna başvurabilirsiniz. Partimiz haksızlığın karşısında ve halkın yanındadır. Hukuk Büromuz sorunlarınızın çözülmesine yardımcı, olmalı görev kabul etmektedir.

Hukuk Büromuz pazar günleri her çarşamba saat 16.00'dan 18.00'e kadar, cuma günü saat 15.00'den saat 18.00'e kadar Genel Merkezimizde çalışmaktadır. Bizat geleceğinizde yukarıda belirtilen saatlerde telefonla ya da mektupla danışabilir ve bilgi alabilirsiniz.

TİKP GENEL MERKEZİ

Tel: 30 08 81

Adres: Necatibey Cad. No: 22/19 Sıhhiye-ANKARA

«Yolum silahlı kişilerce nezaketle kesildi»

Memleketimin köyleri

6 ay önce 40-50 bin lira olan bir silah, şimdi 105 bin lira

ESKİDEN benim Kars çevresinde çok sınırlı ve genel bir siyasi çalışmam vardı. Genel solcu ve devrimci bir propagandanın ötesine geçmemiştim. Daha da önemlisi örgütsel ve kalıcı bağlarım da yoktu, çevremde. Bu neye yol açtı? 1974'den sonra benim çevrem ve yakınlarımla ilişki kuran bazı kişiler, çevrem bana karşı duyduğu sevgi ve saygıyı kötüye kullanan olanağı bulmuşlar. Beni kendi siyasetlerindenmiş gibi göstermişler. İzmir'de kızkardeşimle ilişki kuran Kurtuluşçular benim aslında onların siyasetinden olduğumu söylemişler. Apocular, aslında Kürtçü olduğumu, Halkın Kurtuluşçuları "Eskiden Dev-Gençli, şimdi de onlardan olduğumu" yayımlar. TIKKO'cular ise "Filiğin'de Bora Gözen'le birlikte İbrahim Kaypakçaya ya yakınlık duyduğumuz" uydurmaktan geri durmamışlar.

İşte bu kadar çok örgüte birden mensup olma olanağı karşısında memleketi karşılaştığım önemli sorulardan bir tanesi de "Sen nesen, necisin?" oldu. "Ben eskiden beri PDA'yım, Aydınlıkçıyım" dediğimde, "Tamam bunu duymuştuk ama bu bir taktik değil mi?" diye soruyorlardı. Ve bu noktadan çıkarak güzel ve verimli tartışmalar başlıyordu.

Ananın gözyaşları diniyor

İçimde 9 yılın özlemi vardı. İçimde bir sevgi, bir ateş, bir merak.

Köydeki evime yaklaşınca bir uğultu koptu. Kadınlar gözyaşlarını siliyorlardı. Hele ananın gözyaşları. 9 yıldır ilk kez dinliyordum. Babamın yüzü ilk kez güldü. Komşular böyle söylediler. Ve anam sırtındaki, başındaki kanarlı çözüp eşşe köyü.

Gözyadına gelenlerin arı arkası tam on gün kesilmedi. Kadın, erkekli, dost-düşman herkes beni ziyarete geliyordu. Hoşbeşten sonra en çok ilgi çeken konu başımdan geçenlerdi: Filistin'e geçişim, esir düşüşüm, hapishanede hayat vb. Ama o köylülere has öyküsel sözleri edebiyatla anlatmam gerekiyordu bütün bunlar. Benim başımdan geçenler bittince sıra Filistin sorununa geliyordu. "Filistin nasıl milletti? İsrail'le anlaşmazlığın aslı nedir? İsrail'in nüfusu kaçtır? Nasıl oluyor da koca Arap alemi ile başedebiliyor. Arkasından kim var?" vb. ...

Bütün bunları bir günlerce, her gelen ziyareteçiyi ayrı ayrı anlatırdım. İsrail çok ah alırdı bizim köyden. Ve İsraili bayan avukatım için "Helal süit emmiş, gerçek bir insan" dendi, çok hayır duası aldı.

Bunca badireyi atlayıp geri dönmeyen çeşitli şekillerde yorumlanıyordu. Kimileri "Seni ateş içinden kurtaran ilahi bir kudretti", derken, kimileri "İyi bir asker olmuş olacaksın ki, ölmeden dayandın" diyorlardı. Herkesin üzerinde birleştiği fikir ise "İnsan mezarında olmasın da Kaf dağımın ardında olsun, çıkar kelim" idi.

İhbarcılara ne yapayım?

Daha Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de iken, köyde ihbarcı diye bilinenlerin kimler olduğu neler yaptıkları uzun uzun anlatılmıştı. Bu kimseler dönüşümden iyiden iyiyeye telaslanmıslardı. Bir kısmı akrabalarımıza usuldan usuldan yaklaşmayı denenerken, bazıları "Can güvenlikleri için bazı önlemler" almayı daha uygun görmüşler. Onların bu kadar telaşa düşmelerinin bir nedeni de bazı çıkarlıların onlara benim adımı gönderdikleri tehditlerdi. Örneğin bir Apocu, bir iki eski ihbarcıya benim adımı mektup göndererek ölüme tehdit etmiş. Bu yolla yeni bir karşıya daha çıkarılabileceğini düşünmüş olmalı.

İzlenen siyasetler hep vurmaya kırmaya dayandırdığı için olacak bu tehditlere çoğu insanın aklı yatmış. Zaten iyiden iyiyeye tecrit olan bu ihbarcıların evlerinin önüne eskiden bir yak da dinamit atılmış.

Ben onlara halkın içinde "hiç utanmadın mı kendinden" diye sordum, "İhbar ettiğin de ne oldu? Aha kıktım geldim. Hem de yüzümün aklıyla". Daha sonra onlarla teker teker konuştum. İhbarcılığın, fesatçılığın kötü şeyler olduğunu anlattım, "Böyle şeyler iki yüzlü biçiktir. Bugün beni keser, yarın seni" dedim. Bu iş de böylece kısmen de olsa kapanmış oldu.

Memleketimin köyleri

Kars'ta kalacağım süre içinde çevre köylerden hiç olmazsa yirmisini gezebileceğimi düşünüyordum. Evdeki hesap karşıya uymadı. Hem ziyaretime gelenlerin çokluğu, hem de aşiretler arası bir kan davası yüzünden köyler arası ulaşımın felce uğramış olu-

şu köy gezilerimi aksattı.

Beş köyü içine alan aşiret çatışması yüzünden daha şimdiden 9 kişi öldürülmüş. Cinayet işleyenlerden bir kısmı dağırman dolaşıyorlar. Haklarında sıkıyönetimce "Teslim ol!" çağrısı çıkarılmış. Köyler karşılıklı silahlanıyor. Tarlalardasilahlı devriyeler koruyuculuğunda topluca çalışabiliyorlar. Ateşkes sağlanamadığı için arada bir silahlar yine patlıyor. Bu durumdun yararlanan bazı kimseler ihtilaf köylerin aralarında kapatmaya çalışıyor. Tarafsız köyler ise bir türlü araya girip, barış sağlayamıyorlar. Retken ve Kürdikan aşiret şeyhlerinin barış çağrıları da bir sonuç vermiyor. Eski feodal gelenekler oldukça sarsılmış. Hükmetsizlik olurluna bırakmış: Hem

korkudan, hem de rüşvet vb. çıkarlar yüzünden. Köylü elindeki birkaç koyunu ya da sığırtı satıp, "NATO" ya da klaşınkof tüfekler alıyor. Silah kaçakçılara gün doğmuş, köy köy dolaşıp, satış yapıyorlar. 6 ay önce 40-50 bin lira olan bir silah şimdi 105 bin liraya müşteri buluyor. Can derdi bu, namus derdi.

arabuluculuk

Bir köyden diğerine geçiyordum. Yolum silahlı kişiler tarafından nezaketle kesildi. Tanıştıktan sonra beni çift sürülen tarlaların kenarında gölgede çay içmeye davet ettiler. Hapisten çıkmış olduğum için gözyadını verip, saygı gösterdim. Meğer bizim de uzaktan akrabamız olurlarmış. "Araya girecek barış-

tracak, bu işe son verecek kimse yok" dediler, bu taraflarda tek taraflı köy sızını, sıkıştırdığımızda sığınabileceğimiz yer yine orası. Yaparsanız bu işi siz yaparsınız".

"Ben birkaç kişiyle gelip aralık yapmam olur mu?" dedim, "Çok iyi olur" dediler. Ne yazık ki bu iş için benimle gelecek kimse bulamadım köyde. Tek başıma halledeceğim iş de değil.

"Umut" söndü gitti, yine yaktı bizi Demirel

1960 yıllarında yaşanan kitliğin korkusu ve köylüye indirildiği darbenin izleri hâlâ besbelli, beş parmak izi gibi. Kars eskiden beri yoksul bir yerdir. Köylüleri

bu kez büyük bir ekonomik sıkıntı içinde dert yanar buldum. Özellikle yoksul köylüler arasında da kentlere göçenlerin sayısı çok fazla, göç hâli artarak sürüyor. Orta köylünün durumu da günden güne kötüye gidiyor. "Umut (Ecevit) söndü gitti" diyorlar, "Bizi zamlı kamçılarla başladı durdu, Demirel dersene, iyice tadını çıkardı için. Birader, zam yaparken de hep yuvarkak zam yaparken de hep yuvarkak hesap yapıyor. Hiç işini kesirini küsürünü düşünmüyor. Anamızı ağlatıyorlar".

Buna karşılık hayvan ürünleri piyasası düşüğe düşüyor. Mart'ta 10 bine satılan bir koyun mayısta 6-7 bine satıldı. Bir inek 50 binden 25-30 bine düştü. Eskiden hâlâ-kilim iyi para ederdi,

şimdi ona da pek bir şey vermiyorlar. Şimdi artık közü ölene başsağılığı gidiyor. Öküz de ailenin fertlerinden biri sayılıyor.

Kars'ta hayvan fiyatlarının düşüşünde maceracı grupların rolü olmuş. Kars hayvan piyasasına dışarıdan gelen tüccarların bir kısmının hayvan kaçakçılığıyla, Doğubeyazıt'ta, gibi sınırlı ilçeyle ilgili ve hatta beyaz Kadın ticareti gibi işlerle yakından ilgileri vardır. Kars'ın köylerinden bu tüccarlar 120-150 bin lira başlık parası ile kız veriler çoktur. Bu tüccarlar bir yandan Kars'ta ihtilafı olan Erzurumlu tüccarların, öte yandan Kars'taki maceracı grupların tehditlerinden çekinerek bir daha dönmeyecesi kaçıyorlar. (DEVAM EDECEK)

ÜÇÜNCÜ DÜNYA İKTİSATÇILARININ GÖZÜYLE IMF

Geçen yıl Jamaika'da bir araya gelen çoğunluğu Üçüncü Dünya ülkelerine mensup bir grup iktisatçı, mevcut uluslararası para sisteminin ve IMF'nin rolünü tartıştı. Tartışmanın sonucu Development Dialogue dergisinin 1980/1 sayısında yayımlandı. Aşağıda dergideki yazının özeti bulacaksınız.

YORUM

IMF'ye karşı tutum

Üçüncü Dünya iktisatçıların görüşleri, IMF ile diğer ülkelerin ilişkilerindeki eşitsizliğe ve IMF'nin dünya emperyalist sistemi içindeki rolüne birçok noktada ışık tutuyor.

Ülkemizde IMF, sağlı "sollu" çevrelerce ne olduğu belirsiz bir öcü herşeye gücü yeten eşsiz bir kuruluş olarak tanımlıyor. Bu, bir bakıma politikacıların da işine geliyor. Başansızlıklarını ve halkın çıkarlarına karşı siyasetlerini gizlemek isteyenler, "Ne yapalım, IMF böyle istiyor" deyip, işin içinden sıyrılmaya yolunu seçiyorlar.

IMF, uluslararası ödeme akışlarının düzenlenmesi, sermaye ve mal hareketlerinin gelişmesi için gelişmiş kapitalist ülkelere elverişli zemin oluşturmayı amaçlayan uluslararası bir örgüt. Doğal olarak, bu kuruluşun politikalarına ve kullandığı yöntemlere dünya emperyalist sistemindeki güç ilişkileri damgasını vuruyor.

İşin püf noktası da burada ortaya çıkıyor. Bugün IMF'ye asıl karakterini veren, bu kuruluşta çoğunlukta bulunan gelişmiş kapitalist ülkeler. Dolayısıyla, IMF politikaları bu tür ülkelerin sistemlerini ayakta tutmaya yönelik tedbirleri içeriyor. Bunu yaparken de, kapitalist ekonominin yasalarna dayalı reçeteleri Üçüncü Dünya ülkelerinin önüne koyuyor. Bu reçeteler, her ne kadar görünüşte "teknik ve mekanik" olarak niteleniyorsa da, siyasi boyutları itibarıyla, Üçüncü Dünya ülkelerinin iç siyasetlerini belirgin biçimde etkiliyor.

Sorum, IMF'yi "dünyaüstü" bir kuruluş gibi gösterip gösteremekte yatıyor. Bugün Üçüncü Dünya ülkelerinin uluslararası ötekete vardığı nokta, IMF'ye karşı mücadelesini bir siyaseti zorunlu kılıyor. Bu zorunlu özelelikle kendi ülkemiz açısından vurgulamak gerektiriyor. Türkiye, ekonomisini düzeltmek için IMF'nin "klasik reçetelerine mal bulmuş mağribi gibi sarılmak yerine, Ortadoğu'daki gelişme sürecinin kendisine kazandırdığı avantajları Batıdaki olumlu eğilimlerle birleştirerek IMF'nin karşısına dikilebilir ve eşitlik temelinde dayalı ekonomik yardım için mücadele edebilir. Hiç kuşku olmasın, böyle bir mücadelede, mevcut koşullarda Batıdan da önemli destekler sağlanabilir. Bu şans hâlâ vardır ve kullanılmalıdır da siyasi bir körliğin ifadesidir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde ekonomik durgunluk büyüyor

ANKARA (ÖZEL)

1979 yılında ve 1980 başlarında petrol fiyatlarında meydana gelen büyük artışlar kapitalist ülkelerde kısıtlayıcı ekonomik politikaların daha sıkı biçimde uygulanmasını da beraberinde getirdi.

Bu kısıtlayıcı politikalar vergi ve zamlarla halkın alım gücünü azaltmayı, bu yolla talebi kısmayı amaçlıyor. Devlet harcamaları ve yatırımlar da aynı amaçla azaltılıyor.

"Business Week" adlı dergiyi göre, enflasyona karşı gelişmiş kapitalist ülkelerin aldığı önlemler sonucunda dünya ekonomisinin hacmindeki gelişme yüzde 3,3'ten, 2'ye inenekte.

Batılı sanayileşmiş ülkelerin ekonomik büyüme hac-

mindeki daralmanın ise daha belirgin olması bekleniyor. Dergiyi göre 1979 yılında yüzde 3,3 olan büyüme hacmi bu yıl Batıda binde 5'e inecek. 1981'de ise en iyi ihtimalle bu oranın yüzde 1,2'ye düşmesi beklenilebilir.

İkinci Dünyanın en güçlü ekonomileri olarak nitelenen Batı Almanya ve Japonya bu yılın başlarında gösterdikleri başarıyı sürdürmekte güçlük çekecekler.

İhracata yönelik ekonomilerin, dünya ekonomisindeki zayıflama ve giderek çözülen yerli sanayileri koruma eğilimleri karşısında durumlarını, sarsılmaları, bu güçlüğü ana nedenini oluşturuyor. Nitekim Japonya'nın ünlü Toyota otomobil fabrikaları, ABD

1944 Bretton Woods Anlaşması sonucu kurulan IMF (Uluslararası Para Fonu) başlıca kapitalist ülkelerin, özellikle de ABD'nin çıkarlarını yanıtırmakta. Bu anlaşmayla dolar anahtar para haline geliyor, milli paraların sabit bir orana bir birine çevrilebilirliği sağlanarak, dünya ticaretinin ABD hakimiyeti altında geliştirilmesi hedefleniyor. Üçüncü Dünya ülkeleri IMF'nin kurulması ve şekillendirilmesi çalışmalarına katılmadılar. Bugün de 97 Üçüncü Dünya ülkesinin Fon'daki öyüğü toplam oyların yüzde 36,75'ini oluştururken, beş gelişmiş ülke oyların yüzde 40,77'sini, tek başına ABD oyların yüzde 20'sini denetim altında tutmaktadır. (IMF'de bir ülkenin öyüğü Fon'a olan katkısına göre belirlenmektedir.) Fon'un işlevi esas olarak endüstrilemiş ülkelerin geçici ödemeler dengesi açıklarının düzeltilmesine yöneliktir. Üçüncü Dünya ülkelerinin yapsal özelliklerinden kaynaklanan, kalkınma çabaları ve dünya konjonktüründeki değişimler nedeniyle ortaya çıkan ödemeler dengesi sorunlarını çözmeye yönelik araçlar oluşturulmuştur. Öte yandan IMF kurulları ödemeler dengesi açıklarının giderilmesini zahmetini tümüyle açık vererek ülkeleri yüklemekte, fazla veren ülkelere karşı herhangi bir önlem almamaktadır.

Fon'un Uluslararası Para Sisteminin fiili işlevi içindeki rolü son derece kısıtlıdır. Bugün Avrupa para piyasalarında 900 milyar dolar civarında bir devletsiz para dolaşmaktadır. Bu para Uluslararası Bankaların ve Çok Uluslu Şirketlerin denetimi altındadır. Ne IMF, ne de Merkez Bankaları bu paralar hakkında ciddi bir bilgiye sahip değildir ve Avrupa Para Piyasalarında ortaya çıkabilecek ani spekülasyon hareketleri karşısında IMF çaresiz durmaktadır.

FONUN DÜNYA İLE İLİŞKİLERİ

Fon'un Üçüncü Dünya ülkeleriyle ilişkileri başlıca üç aşamadan geçmiştir. 1950'lerde ve 1960'ların ilk yıllarında bir grup Latin Amerika ülkesinde yürütülen montaja dayalı salımları, devlet müdahalesinin sınırlanması, işgücünün reel maaşlarının düşürülmesi ve dolayısıyla ilk hadlerini yükseltmesiydi. En katı tedbirler özellikle daha başsız bir iktisadi politika izleyen ülkelere yöneltilirdi.

Ekonomi

Çeşitli ülkelerin IMF ile ilişkilerini inceleyen uzmanlar IMF'nin bir ülkenin ekonomik sorunlarına teşhis koyarken belli tahvil yöntemlerini kati ve mekanik bir tarzda uyguladığı noktada birleşiyorlar. "Teknik aşından objektif", "ideolojik olarak tarafsız" bir görüntü taşıyan işlemlerin ardında, ihracat ve ithalatın, yatırım ve tasarrufların nisbi fiyatlarındaki değişikliklere tepki göstereceği, "piyasanın en iyi bildiği" varsayımı yatmaktadır. IMF, devlasyon, ücretlerin sınırlanması, sübvansiyonlardan vazgeçilmesi, yüksek faiz haddi, dar para politikası şeklindeki klasik reçeteleri bu varsayımlara dayanarak önermekte, teknik konularda Üçüncü Dünya'nın fikirlerini dikkate almamaktadır. Buhranın yükünü fakir ve orta tabakalara yükleyen öneriler içinde yabaklı istikarsızlığa ve otorite rejimlere yönelik neden olmaktadır.

Ayrıca Fon'un kararlarını, gelişmiş ülkelerin jeopolitik ve stratejik kaygılarına sık sık etkilemektedir.

REFORM İHTİYACI

Yazı, IMF ve Uluslararası Para Sisteminin reform önerileriyle son buluyor. Özellikle hükümetlerin dış ticaret ve para politikası konusunda büyük bir hassasiyet göstermeleri gerektiği vurgulanıyor. Dış ticaret sınırlarını, ihracatın gerçek ithal kapasitesini aşmasını önlemek için öneriler sunuluyor. Ayrıca reformcu iktidarların kitleleri hareket ettirmenin önemine değiniliyor. Gerekli olduğu IMF ile ilişkilerinde mücadelesini bir tutum alma, IMF'yi daha esnek bir politika güttüme konusunda iknaa yönelik bir çabı izleme öneriliyor. IMF'nin işlevini sürdürülebilirliği için mutlaka bir reform ihtiyacı olduğu vurgulanıyor. Uluslararası Para Sistemindeki istikarsızlığın, dünya ekonomisindeki 1944 yılından bu yana meydana geliş olan yapsal değişimlerin bir tezahürü olduğu belirtilerek, Üçüncü Dünya ülkelerinin uzun vadeli kalkınma finansman ihtiyacını karşılayacak ve aynı zamanda kendi dışarıdaki nedenlerden kaynaklanan kısa vadeli ödemeler dengesi güçlüklerini mekanizmalarla yaratılmaması için iletiriliyor. Sömürgeci ve yeni sömürgeci bağmlılığın sınırsız, kalkınma ve yapsal dönüşümü zorunlu kılan bu ülkelerden bir de dünya buhranının yükünü çekmelerinin istenemeyeceği gerçeği dahi getiriliyor.

Türkiye'deki tüketici fiyat artışları, OECD ülkeleri ortalamasınının 8 katı

ANKARA (ÖZEL)

İKTİSADİ Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), örgüt ülkelerindeki tüketici fiyatları artış oranlarını açıkladı. Mayıs ayı itibarıyla açıklanan göstergelere göre, 1979 Mayıs'ı ile 1980 Mayıs'ı arasında tüketici fiyatları, Almanya'da yüzde 6 olurken, İngiltere'de yüzde 21,9, Fransa'da yüzde 13,7, Japonya'da yüzde 8,2 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde Türkiye'deki fiyat artışı ise, yüzde 114,5'e ulaştı.

Bu oran, yüzde 13,8 olan OECD ortalamasının 8 katı. 13 lük AET ortalamasının 8 katını aşılıyor. Tüketici fiyatları artış hızında, Türkiye'yi yüzde 62,6 ile İzlanda, yüzde 25 ile Yunanistan izliyor. Ayrıca, 1979 Aralık - 1980 Mayıs dönemi esas alındığında Türkiye'deki fiyat artış oranı yüzde 111,2'yi buluyor.

Türkiye'nin fiyat artışları öteki OECD ülkelerinden bu kadar fazla, bu ülkeler kendi fiyat artışlarından sıklıkla yakınarak ülkemizdeki buhranı paylaşmada etkin tutum almaktan kaçınıyorlar. Bu eğitim, Türkiye'nin sorunlarını artırdığı gibi, Sovyet tehdidine karşı ülke ekonomisini istikrara kavuşturarak, iç birliğin sağlanmasında Sovyet tehdidine karşı güçlü bir barış cephesi oluşması ihtiyacına ters düşüyor.

Açıkça DOĞAN YURDAKUL

Sınav nakliyle mezuniyet-2

24 Temmuz tarihli yazımızda, çeşitli suçlara katıldıkları için Gazi Eğitim Enstitüsünden uzaklaştırılmış ve kayıtları silinmiş olan komandoların 8 haftalık bir kursla başka illerden mezun edilmeye çalışıldığını anlatmıştık.

Aradan geçen 15 gün zarfında bu kişilerin hepsi gönderildikleri başka illerin Eğitim Enstitülerinde yapılan düzmece sınavlarla mezun edildiler.

MHP Genel Merkezindeki panoya "25 Eylülde mezun olacaksınız" diye yazılmıştı ama Millî Eğitim Bakanlığı 25 Eylülü bile beklemedi. Çoğu birçok suça karışmış, Gazi Eğitimle ilişkisi kesilmiş kişilere Gazi Eğitim diploması verildi.

Elimizde 1978 yılında tutulmuş tutanaklar ve belgeler var.

MC iktidardan düştüğü zaman okulda yapılan aramalarda bu kişilerin dolaplarında, çekmecelerinde patlayıcılar bulundu. Silah bulundu. Solcu öğrenciler için tutulmuş listeler bulundu.

Birçoğunun okuldaki saldırılara fiilen katıldıkları, müdür yardımcısını yaraladıkları, sürekli olarak öğrenim özgürlüğünü engelledikleri saptandı.

Bu suçları sabit görülerek okuldan uzaklaştırılmışlardı.

İşte şimdi Gazi Eğitim öğrencisi sayılarak, hiç bir ders görmeden birkaç sınıf atılarak mezun edilen kişiler bunlar.

Bir kısmı İzmir Buca Eğitim Enstitüsünde yapılacak sınavla mezun edilmek isteniyorlar. Bazı engeller çıkıyor.

Şu anda Gazi Eğitim Enstitüsü Müdür Vekili olan Halil İbrahim Yaprak, uçağa atlayıp İzmir'e giderek pürüzleri ortadan kaldırıyor.

Çünkü adam aynı zamanda Buca Eğitim Enstitüsünün de Müdür Vekili!

"Yahu bu nasıl iş, aynı anda iki yerin birden yöneticisi nasıl oluruz? Kanun, kitap falan yok mu" diye soracaksınız belki Yok.

Orhan Cemal Fersoy'un Bakanlığında böyle şeyler pek kullanılmıyor.

Üstelik adam altıncı dereceden memur. Yani uçağa seyahat etme yetkisi de yok. Ama Ankara-İzmir arasında mekik dokuyup bir de uçak yoluğu alıyor.

Bir örnek daha vereyim.

Bedri Mercan adlı bir kişi, 22 Temmuz 1980 tarih ve 1799 sayılı kararname ile Gazi Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcılığına ve Matematik öğretmenliğine atanıyor.

Oysa bu Bedri Mercan, Ankara Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 6 ay hapis ve bin lira para cezasına çarptırılmış. Bu cezaları çekip çekmediği belli değil ama aynı suç nedeniyle daha önce Gazi Eğitim Enstitüsünden uzaklaştırılmış. Adam, Ülkü-Bir dergisinin Yazı İşleri Müdürü!

Dilerseniz, son bir örnek daha vereyim. Mustafa Dinler adlı teknisyen de 78'de Gazi Eğitim'den uzaklaştırılmışlardı. Masasının gözlerinde silah, patlayıcı madde ve listeler bulunmuştu.

Şimdi nerede biliyor musunuz? Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğünde teknisyen. Gazi Eğitim Müdür vekilinin de koruma görevlisi gibi yanından ayrılmıyor.

Millî Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy, geçenlerde verdiği bir demetçe Millî Eğitime mikrop girdiğinden söz ediyordu.

Görüyor musunuz, Millî Eğitime nasıl bir mikrop girmiş?

DÜNYAYA BAKIŞ

El Salvador'da artık olağan hale gelen manzaralardan biri. Bir çatışma sonrasında tedhişçilik kurbanlarını taşıyanlar.

İşte hükümetin tam olarak denetleyemediği ordu birliklerine bağlı 2 asker.

CUNTA 'NIN KARŞISINDA HEM FAŞİSTLER, HEM «SOLCULAR» VAR

El Salvador'da hâlâ çözüm yok

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Yol kenarında boyu boyunca uzanan vücut uyuyan bir serseri olabildi. Ancak adamın eleri arkasına bağlanmış ve ağzından kan sızıyordu. Yoldan geçen bir adam omuz silkererek, "Belki solcular belki de sağcılar öldürdü. Bildiğimiz tek şey ölümlerin devam ettiğidir" dedi.

Günlük terör bilançosunun 30 ölü olduğu El Salvador'da yol kenarında cesetlerle karşılaşmak artık olağan olaylardan olmuş. Geçtiğimiz yıl diktatör Romero'ya devirerek işbaşına gelen Cunta giriştiği reformlarla solun tepkisini çekerken, faşistler de saldırganlıklarını artırdı. Bu yılki terör kurbanı sayısı 5 bine yaklaşıyor. Bu rakam geçtiğimiz yıldaki rakamın 6 katı. Halkın kızgınlığı öylesine artmış ki, yerel gazeteler son zamanlarda ölümlerin renkli resimlerini yayınlamaz oldu.

Cunta bugüne değin "solcuların" faşistlerin ve hatta kendi güvenlik kuvvetlerinin şiddet yoluyla düzen sağlama eylemlerini engellemede başarı sağlayamadı. Temmuz ayında polis, şüpheli gördüğü bir grup gencin peşine düşerek Üniversite merkezinde 7 kişiyi öldürdü.

ABD Büyükelçisi Robert E. White, "Eğer bu hükümet dışişleri nedeni ordunun kendi su-baylarını kontrol edememesi olur" diyor.

El Salvador hükümeti "solcu"lara karşı ilk askeri operasyonu başlatmaya hazırlanıyor. El Salvador ordusu yetkilileri 6 bin "solcuyu" serbest bırakmıştı. Savunma Bakanı Jose Guillermo Garcia Merino şöyle diyor: "Hükümetimize karşı olan bütün grupları ortaya çıkarıp yıkmaya çalışıyoruz."

Bu Orta Amerika ülkesinde, Cuntaya karşı çıkan "sol" mücadele biçimi olarak grev tehditleri, köy işgali ve pusula kurma yöntemlerini benimsiyor. "Birleşik Halk Cephesi Hareketi"nin üyelerinden Adrian Recinos "Şiddet bugün sorun değil, çözüm, ağustos bizim için kesin bir ay olacak" diyor.

ABD NE YAPACAK

Öte yandan ağustos ayı aynı zamanda ABD için de, gücündeki Salvador hükümetini desteklemeye devam edip etmemeye konusunda bir karar ayı olacağı benziyor. Ancak Carter yönetimi bugün için cuntayı desteklemekten başka bir seçenek bulunmadığını düşünüyor. Başkent San Salvador'daki bir diplomat, "Yine de bizim için en iyi durum şu anki hükümettir" diyor. Washington El Salvador hükümetine 5.7 milyon dolar tutarında askeri yardım yapmayı kararlaştırdı ve simdiden kurşun geçirmez yelek, radyo ve göz yaşartıcı bomba için 500 bin dolar gönderdi. ABD'li yetkililer açıkça, El Salvador'da bir askeri işgal düşünmediklerini söylüyorlar.

ABD, geçtiğimiz ekim ayında cuntanın işbaşına gelmesinden bu yana faşistler tarafından teşebbüs edilen 3 darbe girişimini engellemek için müdahale etti. Ancak ABD'nin müdahalesi çetnili tepkilerle yolaçıyor. San Salvador'daki Orta Amerika Üniversitesi rektörü, "Amerikalılar katil bir cuntayı ve katil bir hükümeti destekliyorlar" diyor.

Cunta şimdi daha ihtiyatlı bir siyaset izleyerek halkın desteğini kazanmaya çalışıyor.

Bu arada, "sol"un son 6 ayda özellikle kentlerde halkın desteğini önemli ölçüde yitirdiği bildiriliyor. ABD Büyükelçisi White "Bir zamanlar 10 bin kişiyi sokacağı dökülebiliyordu ancak şimdi 2 bin kişiyi zor topluyorlar" diyor.

Buna karşılık "solcu" liderler güç kaybettiklerini kabullemiyorlar ve "önce savaş sonra halkı kazanacaklarını" iddia ediyorlar. İnsan Hakları Derneği sözcüsü bu yıl sonuna kadar, ölü sayısının 10 bine ulaşacağını tahmin ederken ABD'li yetkililer, yakında yeni bir faşist darbe girişiminin sürpriz olmayacağını söylüyorlar. Bir San Salvadorlu, "Olayların bitmesini öyle çok istiyorum ki, Keşke başka bir ülkede doğsaydım" diyerek duygularını ifade ediyor.

●Tedhişin günlük bilançosu 30 ölü

●ABD çaresiz durumda

İşte Herat kentini kuşaltmaya hazırlanan Afgan direnişçileri.

DAĞLARDA MÜCADELE SÜRERKEN

Afgan direnişçileri kentlere yayılıyor

●Karmal'ın 80 bin kişilik ordusunda 20 bin asker kaldı

●Moskova-Kabil hava köprüsünden sürekli olarak yeni asker ve malzeme gönderiliyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFP'nin Kabil kaynaklı haberlerine göre, başkentteki tüm büyük binalar boşaltıldı ve sığınak yapılarına hazırlanıyor. Afganistan başkentinde kara ve hava yoluyla kuzeyden gelen taşıtların sayısının artması dikkati çekiyor. 4 gün süreyle birçok ağır Sovyet nakliye aracının Sovyet-Afgan sınırı geçtikleri haber veriliyor. Antonov tipi Sovyet nakliye uçaklarının Kabil Havaalanına yaptıkları seferlerde de büyük bir artış gözleniyor.

Kabil yönetimi ve Sovyetler Birliği ve direnişçi kuvvetleri Ramazan ayının sona ermesiyle Afganistan'daki çatışmaların önemli bir safhasına gireceğini tahmin ediyorlar.

Diplomatik askeri uzmanlar devlete bağlı birliklerin yüzde yüzünden askerlerinin firar etmesi yüzünden savaşa yükün ağırlığının Sovyet birliklerine düşeceğini belirtiyorlar.

80 bin kişilik Afgan ordusunda görülen çok sayıda firardan sonra resmi birliklerdeki asker sayısının 16 ile 25 bine düştüğü tahmin ediliyor.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Askeri uzmanlar Sovyetler Birliği'nin sadece büyük kentleri değil kırsal kesimleri de denetim altına alabilmek için 250 bin dolayında askere ihtiyacı olacağını söylüyorlar. Sovyet birliklerinin Afganistan'da geniş kapsamlı bir harekete geçmesi durumunda Sovyet askerlerinin halen gizlenmiş oldukları tank ve diğer zırhlı araçlardan ayrılmalara da gerekecek. Sovyetlerin Afganistan'daki askeri varlığı hakkında kesin bilgiler bulunmamasına rağmen, bu ülkedeki Sovyet askeri sayısının 120 bine ulaştığı söyleniyor.

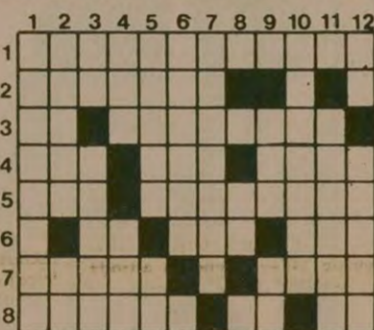
Bir AFP muhabiri Kabil Havaalanındaki Mig-21 tipi bombardıman uçaklarıyla savaş helikopterlerinin sayısının bir kat arttırıldığını bildiriyor. Askeri uzmanlar aynı zamanda, direnişçilerin sayısında da önemli bir artış görüldüğünü ve sadece başkent Kabil'de 10 bin ile 35 bin arasında Müslüman direnişçi bulunduğunu kaydediyorlar. Son haftalarda başkent nüfusunun önemli şekilde kabarması nedeniyle resmi makamların özel kimlik dağıtması ve kontrol rolleri sıklaştırdığı belirtiliyor.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Direnişçilerin başkent içinde silahlı ayaklanma başlatmalarına askeri açıdan şans tanımıyor. Bu çevrelerden sızan haberler, son çare olarak böyle bir girişimde bulunabileceğini gösteriyor. Direnişçiler, yüzde 95'inin Sovyet düşmanı olduğu başkent sakinlerinin böyle bir ayaklanmada kendilerine destek olabileceğini ve Demokratik Halk Partisinin iki kanadı arasındaki uzlaşmazlığın işlerine yarayacağını tahmin ediyorlar.

Sovyetler Birliği'nin kırsal kesimlerde giderek artan bir oranda savaş helikopterlerinin yararlanmasa direnişçilerin işini zorlaştırıyor. Bu nedenle yerde mücadele için gerilla savaşçı için başkent son derece elverişli olduğunu ifade ediyorlar. Direnişçiler, nüfus yoğunluğu son derece düşük olan kırsal bölgelere yıllarca denetim altında tutulabilecek durumdadır. Ancak iktidarın merkezi olan Kabil'de harekete geçmeyen de önemini yadsınamamak gerekir.

BUL/MACA

SOLDAN SAĞA: 1) Her türlü kumaş ve bez gibi dokumaları satan kimse 2) Taştı sürücüsü 3) İskambilde birli-Çalma 4) TERSİ tüylerden biri-Bir hayvan-Bir ev, büro eşyası 5) Sıkıntı-Bol bol akarak ses çıkarmak 6) TERSİ kimyada İridyum'un simgesi-TERSİ Öğrenci Temsilciler Konseyi-Pek güzel 7) Güneşin batışında 12'yi göstermek üzere ayarlanmış bir saat türü-TERSİ bir tür cila ile cilalanmış 8) Bir varsayma dayanan-İkel bir silah-TERSİ bir renk.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Ne yazık ki 2) Terbiyesi olmayan-TERSİ çok olmayan 3) Kimyada Sodyum'un simgesi-Bir iş için düşünülmeden sonra uygun diye üzerinde durulan çare 4) TERSİ büyük erkek kardeş-TERSİ birdenbire 5) Toplanan süpürütleri atmak için kullanılan kap-Belirti 6) TERSİ bir hayvan 7) Bir tür ses 8) TERSİ bir emir 9) Gözleri görmeyen-İlave 10) Verilen bir şeyi geri çevirmek 11) Sırdından geçinen. 12) TERSİ kimyada Lityum'un simgesi-TERSİ ilgi.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Sultanahmet 2) Olurlama-Hat 3) ruK-Km-Li-Re 4) us-Kalite 5) Şakalaş-Atıl 6) TI-Cisim-Ali 7) Aa-Kanama 8) Rağbet-Havan. YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Soruştur 2) Ulusal 3) luK-Ağ 4) Trkacaß 5) Alkali 6) namlaS 7) aM-işik 8) Halt-maH 9) teA-na 10) Eh-taa-V 11) Tartışma 12) te-lian.

Zonguldak'tan

bir okuyucumuza cevap:

MENDERES DİKTATÖRLÜĞÜNÜN YIKILMASINDAN SONRA, HANGİ DEMOKRATİK HAKLAR ELDE EDİLMİŞTİR?

1961 Anayasasıyla Türkiye halkının kazandığı demokratik haklar şunlardır:

Basın özgürlüğü gerçekleştirildi. 212 sayılı basın çalışanlarının haklarını garanti altına alan kanun çıkarıldı. Basına sansür uygulaması kaldırıldı.

Kuvvetler Ayrılığı ilkesi Anayasa teminatı altına alındı. Yasama, yargı ve yürütme yetkileri birbirinden ayrıldı. Bu kurumlardan denetleyecek kurumlar oluşturuldu. Anayasa Mahkemesi, Yüksek Hakimler Kurulu ve Danıştay, hükümetlerin keyfi uygulamalarını engellemek görevini yüklenildi.

Sosyal adalet ve sosyal güvenlik kavramları Anayasa'da yer aldı.

Düşünce özgürlüğü Anayasa güvencesine alındı.

Seçim sistemi demokratikleştirildi. Yüzde 56.6 oy oranıyla milletvekilliklerinin yüzde 93'ünü ele geçirme uygulamasına son verildi. Nispi Temsil Sistemi kabul edilerek toplumdaki bütün güçlere Parlamentosu temsil edilebilme hakkı sağlandı.

Üniversite özerkliği sağlandı.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu çıkarılarak bu hak garanti altına alındı. Toplusözleşme ve grev hakkı hayata geçirildi.

Konut dokümanlığı, seyahat hürriyeti teminat altına alındı.

Memurin Kanunu çıkarıldı.

Devlet Planlama Teşkilatı kuruldu.

sorular ? cevaplar

Kars'tan bir okuyucumuza cevap:

İSDEMİR NE ZAMAN YAPILMAYA BAŞLANDI?

CEVAP : İskenderun Demir-Çelik Fabrikası Rusya ile Türkiye arasında 25 Mart 1967 yılında imzalanan çerçeve anlaşma ile kuruldu. Bu yıllarda AP iktidarının işbirlikçi siyasetlerinin sonucu ekonomimiz ağır bir buhran içindeydi. Kıbrıs meselesi yine gündemdediydi. Rusya, Türkiye'nin içinde bulunduğu zor şartlardan yararlanarak yurdumuza sızma çabalarına girişti. 200 milyon dolarlık yatırım kredisiyle ortaya çıktılar. Bu anlaşmayla yedi tesis kurulacaktı. Bunlardan birisi de İSDEMİR İskenderun Demir Çelik Fabrikasıydı.

Sovyetler Birliği İSDEMİR'in makine ve teçhizat ihtiyacını karşılamak için 100 milyon dolar kredi verecekti. Bu kredi ile tesislerin makine ve teçhizatı Sovyetler Birliği'nden alınacaktı. Yapılan projelere göre tesisler en geç 1974 yılında tam kapasiteyle (üç firm birden) çalışmaya başlayacaktı. 1975 yılında ise fabrika mamul çelik üretecekti.

Oysa 1977 yılının sonuna gelindiğinde, 100 milyon dolarlık borç 600 milyon doları bulmuş, fabrikanın üç yüksek fırından sadece bir tanesi işletmeye açılmıştı. Mamul çelik üretimine ise 1975 yılında değil, 1976'da başlanmaya ve 1 milyon ton çelik üretmesi gereken tesislerden 1977 yılında ancak 300 bin ton üretilmiş.

Sıra No:	C İ N S İ	O Z E L L İ Ğ İ	Adet	Tahmini Bedeli
1-	E.K.G. CİHAZI	Japon portatif	Bir	202.000.-
2-	DIŞ FİRTİNGEN MAKİNASI	İtalyan Ardet marka imk. tip	"	195.000.-
3-	REMİTGEN MAKİNASI	Batı Alman Remik 35 Ma-90 KV İmle. tip	"	990.000.-
4-	OTOKLAV (Yerli orta boy)	Termostat Kontrolü-Su Seviye Göstergeli	"	90.000.-
5-	BENMARİ (Nüve marka)	SB 600 Model (ic ölçüler:254x600x150 mm)	"	44.500.-
6-	AERATOR (400.000 devirli)	İngiliz model	"	170.000.-
7)	AERATOR BAŞLIĞI (500.000 devirli)	Kava hortumlu	"	170.000.-
8-	AMBU CİHAZI	Puritan USA	"	32.500.-
9-	OKSİJEN TUPU (10 litrelik)	"	"	14.000.-
10-	SAF SU ÜRETİM CİHAZI	Kotterman - 1031 model 220V. 2 lit/saat tam otomatik	"	100.000.-
11-	SANTRUFUJ ALETLİ	Hettich (6 topluluklu tüpleri ile beraber)	"	40.000.-
12-	PHOTOVOLT LUMETRON COLORİMETER	50 oyovalı 401 A model-yedek lambası	"	200.000.-
13-	ETOV (Nüve marka EN 400 model)	Adapörü. özel tüpleri US ile beraber.)	"	65.000.-
14-	HEMATOKRİT ALETLİ (Hettich Zentrifüjen)	220 V. 50HZ. 49.7 Lit. Dis ölçüler 520x700x490 mm.	"	41.350.-
15-	ASPIRATOR	20 topluk, 100 adet tüpü ile beraber	"	84.000.-
				100.000.-
TOPLAM:				2.368.350.-

ANKARA İKTİSADİ VE TİCARİ İLİMLER AKADEMİSİ BAŞKANLIĞINDAN
1. Akademimiz Mediko-Sosyal Merkezi Başhekimliğince 2490 sayılı yasanın 31. maddesi gereğince kapalı zarf usulü ile aşağıda cins, özelliği ve miktarı belirtilen sağlık araç ve gereçler satın alınacaktır.

2. Satılacak malzemelerin tahmini bedeli 2.368.350 TL olup gecici teminatı 71.050,-dir.
3. Teklif zarfları 8 Eylül 1980 Pazartesi günü saat 15.00'de Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Satınalma Komisyonunda açılacaktır. Teklif mektuplarının aynı gün saat 12.00'ye kadar Alım-Satım Müdürlüğümüze teslim edilmeleri gerekmektedir. Vaktinde yapılmayan teklifler ve postada vaki olan gecikmeler dikkate alınmaz.
4. İstekillerin inaiyeti gerektirmeleri için:
a) Gecici teminatı yatırıldığına dair makbuz,
b) 1980 yılı vızeli Ticaret ve Sanayi Odusu belgesi,
c) Müracaat dilekçeleri ile birlikte bir zarfı koyup verilmeleri şarttır.

(Basın: 19456-1042)

TIYATRO

Tahir Özçelik

TIYATRO KİTAPLARI ÜSTÜNE (3)

İŞÇİ TIYATROLARI (Ajitprop topluluklar)

Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde tiyatro genellikle bir üst-yapı kurumu olarak kabul edilmektedir. Çünkü toplumu oluşturan bireyler için birincil derece önem taşıyan bir ekonomik ve sosyal düzenin kurulamaması, bunlara bağlı eğitim, beslenme, sağlık, genel kültür vb. temel yurttaşlık haklarından pay almada ister istemez büyük eşitsizliklere yol açar. Örnekte, kırsal alanlarda yaşayanlar da ha iyi yaşam koşullarına kavuşmak amacıyla kentlere göç edenler; da sanayi kesiminde çalışanlar, ne çevreleriyle uyumlu bir ilişki kurabilmekte ne de bir kültür birikimi edinebilmektedirler.

"İşçi tiyatrosu kavramı, öncelikle, örgütlenmiş emekçi kesimini kendi sorunlarıyla, kendi gerçekleriyle bütünleyici ve Marksçı ilkelere göre sınıfsal işlevini belirleyici bir eylem-üretim yöneltmeyi amaçlar. İşçi tiyatrosu bu anlamda, burjuva sanatının tam karşılığı olup, genelde burjuvazinin hizmetinde üst-yapı kurumu durumuna getirilmiş tiyatro türüne de doğal bir tepki sayılmak gerekir.

"İşçi Tiyatroları" (Ajitprop Topluluklar) adlı kitap, 2. Dünya Savaşı'ndan önceki yıllarda, Hitler'in iktidarı ele geçmesiyle başlayan Sosyalist kaba rejime karşı, Almanya'daki işçi tiyatrolarının işlevini ve etkinliğini belgeleyen önemli bilgiler içeriyor, yanı sıra anti-faşist mücadele pratiğine ilişkin ilginç örnekler sunuyor.

Kitapta bölüm başlıkları şöyle: Weimar Cumhuriyeti Döneminde İşçi Tiyatrolarının Gelişiminin Kısa Bir Tarihi (Haz. Daniel Hoffman-Ostwald); Kızıl Ses Ajitprop Toplumunun Gelişimi (Haz. Dieter Steinke); Genç Muhafız-Yaşanan Tecrübenin Raporu (Haz. Herbert Kleye); Kızıl Faleler-Yaşanan Tecrübenin Raporu (Haz. Herbert Krauss).

Ayrıca, çevirenin metinlere eklediği 111 dipnotu da okurun yabancısı olduğu adlara, olaylara ve konulara yakınlaşmasını sağlıyor. İşçi tiyatrolarıyla Ajitprop (ajitasyon-propaganda) topluluklarının yapısına, eğrine, çalışma yöntemlerine ve politik tavırna ilişkin bazı parçaları okurlarımıza aktarıncan, özellikle kimi durumların, bugün Türkiye'de rastlanılan durumlarla koştuluk gösterdiğini de belirtmeliyiz. Bu da gösterir ki, Alman usulunun Hitler'in ağına düşmesiyle noktalanmış tarihsel koşullar, bugün yurdumuzda da gündemdedir. Ve böylece işçi tiyatrolarının gerekliliği ve görevi bir kez daha vurgulanmaktadır.

"28 Mart 1931'de Brüning hükümeti tarafından "Politik Aşırılıklarla Mücadele Kararname" adı altında olağanüstü tedbirlerin alınması. Bu tedbirler birinci planda devrimci güçlere karşı alınmıştır. Bu kararnameye dayanarak kısa süre sonra tüm ajitprop toplulukları için faaliyet yasası kondu. Bu andan itibaren işçi tiyatrosu yarı yarıya eylemi biçiminde çalışmaya zorlanıyordu.

"1931 Nisanında ATBD Berlin'de ülke çapında "topluluklar konferansı"ni düzenledi. Bu konferansta çalışmaların ağırlık noktasını "Devrimci işçi tiyatrosu, politik durumun gerektirdiği aşamada mıdır?" sorunu teşkil ediyordu. Konferans, birçok topluluğun belirli katılma eğilimleri, semacılık boyutları ve sekte tutumları ile ilgilenecek bu topluluk hareketinin olgunlaşma krizini aşmaya yönelik tedbirleri karara bağladı: Oyuncu topluluklarında eğitim çalışmasının artırılması; toplulukların bir büyük endüstri veya tarım birimi ile direkt bağlantı yoluyla aktifleştirilmesi; proleter kitle örgütleri ile sıkı müsterek çalışma; köylülüğe ve küçük burjuva orta sınıflara da yönelme; ilerici profesyonel sanatçılara daha iyi birlikte çalışma." (S. 38)

"(...) Bütün bunlar sınıf düşmanımızın gözünden kaçmıyordu. Her çeşit engellemeyle işçi tiyatro derneklerinin çalışmalarını güçleştirmeye uğraştı. Bu engellemelerden biri, politik dernekler adı verilen dernekler için özel maddeler konan "Dernekler Yasası" idi. Tabii bu kapsam içine hepsinden önce devrimci işçi sınıfının kendisi için kendi kurmuş olduğu dernek ve örgütler sokuluyordu. Ne tarafa çekersen o tarafa gidebilecek şekilde düzenlenmiş bu maddeler in küçük polis makamları bile keyifince uygulayabiliyorlardı. (...) Öte yandan yalnız polis değil, tüm ilerici örgüt, kurum ve organlar da özellikle kırsal bölgelerde ve küçük kasaba ve şehirlerde, işçi tiyatro derneklerinin etkinliğini zayıflatmak için ellerinden geleni artlarına koymuyorlardı. Milliyetçi denen mahalli gazeteleler de onlara yardımcı oluyorlardı. Bazen öyle yaygara koparıyorlardı ki, sanki bir işçi oyununu ile dünya batacakmış gibiyey getiriyorlardı." (Sa: 111)

"Bizim gençlik lokalinde sahne filan yoktu. Birçok masayı yan yana getirdik, arkasına iki pano yerleştirdik, kitap dolabı ile de bir yanını kapatıp yan kulis yaptık. Koyu kuruşuneye boyadığımız ambalaj kağıtlarını panolara raptiyeledik, bir de pencere çerçevesi koyduk, kirmizi ışık verildi." (Sa: 120)

"Kısacası, yapılan her şey tümüyle bir toplu uyuklamadan ibaretti, sınıf kavgası sorunlarına, yan çizerek, ayaklarının ucuna basa basa gezinmekten ibaretti. Öyle ki artık, sosyalistlerin içinde sayılabılır miyiz acaba, sosyalizmin bir meselesi üstünde çalışıyoruz denebilir mi, diye sormadan edemez olduk." (Sa: 234)

"İşçi Tiyatroları" yapıtı Armin Kamrad ve Frank Rainer Scheck adlı iki Alman derlemiş; Yılmaz Onay da bu tür bir yapıtı sanırım ilk kez-Türkiye'ye kazandırmış.

Elbette, tartışılabilir pek çok yanı var; ama bunu bir kusur olarak görmeliyiz. Devrimci işçi örgütleri ve sınıf kavgasını sanatsal eylem planına çıkarmak isteyen emekçilerin çok yararı bir kitap olduğu inancındayız. Birtakım tarihsel gerçekleri yansıtmaya da ayrı-

Brecht'in Gorki'den uyarladığı "Ana" adlı oyun 1974'de AST tarafından da sahnelenmişti.

Brecht' i anlamak-4

Nasıl bir estetik?

"Uzun süre değiştirilmemiş olan hiç değişmeyecekmiş gibi görünür." (Brecht)

Mert Egemen

Brecht'in ölümünden bu yana 24 yıl geçti. Bugün Batı Almanya'dan Çin'e, Amerika'dan Afrika'nın küçük ülkelerine kadar, Brecht'in bir çelik tel üzerine asılmış yarım patiska perdesi açılıp kapanıyor. Birçok ülkede Brecht'in dekor, müzik, yönelemleri, siyasi bakışı, kuramı inceleniyor. Her ülke kendince bir Brecht değerlendirmesi yapıyor. Kiminde Brecht yılı ilan ediliyor, uluslararası sempozyumlar düzenleniyor. Kiminde Brecht oynamak suç oluyor... Evet ölümünün üstünden geçen sonra yıl sonra Brecht tüm dünya sanatçıları şü ya da bu biçimde, ama mutlak etkiliyor, tartışmalara, araştırmalara neden oluyor. Nerede Marksizm düşman olarak ya da dogmalar yığını olarak ele alınıyorsa, Brecht orada oynanıyor, oynanıyor. Kah ulusalız, aşılız, tanrı habercisi gibi gösterilip, kah politik yanı bir yana bırakılıp içi boş sözler dizini olarak halka sunuluyor. Nerede sanata baskı ya da sanatı direktiflerle yönlendirme anlayışı varsa, orada Brecht oynanmaz bulunuyor. Çinde de Rusyan Dörtü Çete sapsayısıla, Rusya'daki sosyal-faşist diktatörlük birçok konuda olduğu gibi Brecht'i oynatmama konusunda da ayrılaşıyorlar. Doğu Almanya kendi işbirliği, Kararmanların içinden gelen bu büyük sanatçıyı yasaklayacak gücü kendinde bulamıyor. O gününlerin en korkuncunu seçiyor. Brecht'i, yöntemini müzeleştiriyor.

Bunca saldırıyı hak etmek için ne yapmıştı Brecht? "Uzun süre değiştirilmemiş olan hiç değişmeyecekmiş gibi görünür" demiş ve yön-

lemeni uzun süre değiştirilmemiş olanı değiştirme adına inşa etmişti. Sosyalist ve gerçekçiydi... Çünkü yapıtlarında burjuva sanatının ve onun gelişmelerinin sosyalist bir sanat pratiğiyle yenilebileceğini somut olarak göstermişti. O, sosyalist olduğu ve insanlığın sürekliliği iletir doğru ilerleyişinin sınırsız olanaklarını gördüğü, görüşü kalıplaşmış ya da dar bir alanla sınırlı olmadığı için saldırıya uğradı, yokedilmeye çalışıldı.

Brecht'in sanatı yaşamının değişken sürecinden ayrı değildi. Her yapıtı içinde bulunduğu toplumsal yaşamın yansımasıydı. Ama eylem ve eleştirisi bir yansıma. Almanya'nın, oradaki devrimci mücadelesinin ve kendi yaşamının niteliksel değişimleri, doğruları ya da yanlışları yapıtlarının niteliğine de yansıtı. Bazen anarşist, bazen nihilist (inkarcı), bazen de bunalım dolu bir Brecht oldu. Ama gönlü verdiği ve hiç umut kesmediği sosyalizm ve onun bilimsel dünya görüşü yapıtlarının özünü tümüyle etkiledi. "Brecht'iyen Tiyatro" ya da "Diyalektik Tiyatro" yöntemi böyle ortaya çıktı.

Brecht'in yaşamı ile sanatını yanyana koymak, aklı ile yaşamını yanyana koymaktır. Kendi çalışmalarını, yapıtlarını sergileyecek kadar açık yüreklidir. "Galile" de oyununun kahramanı Galile, Brecht'in kendisidir. Onun yanlışlarının, geri çekilmelerinin ve değişim mücadelesinin yansımasıdır. Ülkesinin, mücadele arkadaşlarının ve kendisinin değişimleri onun "Diyalektik Tiyatro" kuramının bitmez tükenmez kaynağı oldu.

DIYALEKTİK TIYATRO
Brecht gerçekliğini, sanat yapı-

BERTOLT BRECHT

lında tam olarak kopye edilmesinin konunun özünde var olan sınıfsal ilişkiyi açığa vurmadığını, seçilen konunun içindeki sınıf özelliğini ya da gelişmelerini açığa çıkarmadığını yalnızca sanata özgü eleştirel bir sunuşla olanaklı olduğunu savunduk. Eğer sanatçı yaşamın yüzeyden görünen özelliklerini göze çaptığı gibi aktarırsa, insan gerçekte doğal olanı değil, ona doğal gösterilmek istenileni kavrayacaktır. Brecht nesnenin olgusunun ötesindeki sınıf özünü görürken, seyircisine sınırlı olgusunu yaşanan gerçek çekişmelerle aktarmaya çabalar. Bu da yaşamın içinde alışılan, doğal gibi görünen, doğal görünümüyle değişmez sanılan ama değişebilir ve doğal olmayan ortaya çıkaracaktır.

Örneklesek, "Ana" oyununda genç oğlanın (Pavel) ölümünden anasının duyduğu acıyı, oyuncunun seyirciyi duyguya kavrayacak ve onunla özdeşleşecek (aynılaşacak) biçimde oynamasını Brecht doğru buluyor. Seyircinin olaya kapılarak anlayışla birlikte duygulanmasının oyunu o sahnenin amacından uzaklaştıracağını söylüyordu. Seyirci, ana ile birlikte duygulanır ve olaylara kapılırsa, o sahnedeki sınıf ilişkilerini göremeyecektir. Oysa o sahnedeki olaya çıkarılması gereken trajik durum, vurulan gençle onu vuruların aynı sınıfın insanları olduğunu gösterir. Yani asker kişisi içindeki proletarye olduğunu vurgulanması gereklidir. Eğer bu büyük trajik durum ortaya çıkarsa, bir büyük umut da seyircinin düşüncesinde biçimlenecektir. Madem, Pavel'i vuranlar da Pavel gibi işçilerdir, o zaman bu durum ilerde böyle olmayacaktır. Pavel'i vuranlar bilinçlendiğinde her şey ziddine dönüşebilir. Brecht seyircisinin düşününce değişmesinden hoşnut olacağını biliyor ve onların bu istemlerini sahnedeki biçimlendiriyor. O' insanlığı şimdi sokaklara anadan doğma dolandırmaktan nasıl utanıyorsa, ilerde dünyayı geldiği gibi bırakmaktan da öyle utanacaktır" diyor. Diyalektik Tiyatronun da amacı buydu. Seyircilerin sahne üstünde komik, kötü ve değişmesi gerekli olarak gördükleri dünyalarını, aynı kalmaktan utanması sağlanıyordu. Bizden önce doğan insanların davranışları sürekli değişim yoluyla bize yabancılaşmıştır. Biz onların yaşadığı dünyayı bugün ilkel ve komik buluyoruz. Öyleyse seyircimiz, bugün doğal gibi gördüğü şeylerin sahnedeki doğal olmadığı sergilendiğinde bir düşünce değişimine uğrayacaktır. İşte tiyatrodaki uygulanan bu yeni yöntem insanın değişim yöntemidir. Brecht'in "Diyalektik Tiyatro" yönteminin özü bu değişimin üzerine kurulmuştur. Bu yöntem bugün yalnız tiyatro alanında değil, resim, müzik, sinema vb. tüm sanat birimlerinde de geçerlidir.

Dünya tiyatrosunun usta kuramcısı Bertolt Brecht'i 24. ölüm yıldönümünde saygı ile anıyoruz.

-BITTİ-

«Danimarkalı İşçi Sınıfı Sanatçılarına Gözlem Sanatı Üstüne Söylev» den bir bölüm

Bertolt Brecht

Siz sadece kurbanları koyuyorsunuz gözünüzün önüne, kendiniz de oynuyorsunuz dış güçlerin ve iğdülerin umarsız kurbanları rollerini. Görülmez ellerce ölenlere beklemeyen yemek artıkları atılan köpekler gibi kabulleniyor zevkleri bu kurbanlar ve gene öyle, tanrıdan gelen sıkıntılar geçiyor boyunlarına beklemeyen ilmler gibi. Ama biz, aşağı sıralardaki seyirciler, oturuyoruz donuk gözlerle ve bakıyoruz yüz çizimlerini, titreyişlerini ve az sonra öcülen zevkleri ve denetlenemeyen kaygıları duyuyoruz içimizde.

Hayır, diye haykırıyoruz, aşağı sıralardan yakınamak, yeter, olmaz böyle, biz bu ağır insanlar eliyle örülmüş atıldığımız ve artık bunun herkesçe bilindiğini gerçekten duymadık mı? İnsan kaderini örenin sadece insan olduğu bugün her yerde duydu,

bir sürü geminin gidip geldiği denizler ötesindeki yüz katlı kentlerden en ıssız köylere kadar, her yerde. Bu yüzden istiyoruz sizden, çağımız aktörlerinden-yıkma çağının aktörlerinden ve doğaya egemen olma ve insan yapısını

geliştirme çağının aktörlerinden-er geç kendinizi değiştirmenizi ve insanın dünyasını olduğu gibi göstermenizi: İnsan eliyle yapıldığını ve değişime açık olduğunu. Kabaca, sıralardan gelen düşünce bu.

Kuşkusuz, herkes katılmıyor bu düşünceye, çoğunluk, omuzları düşmüş, kamburları çıkmış, oturuyor, alımları, biteviye amaçsız sürülüş taşı toprak gibi karışık, günlük yaşamımızın bitmez tükenmez uğraşlarıyla yoğunlar, başkalarını iten seçici tutkuyla beklemekteler: Gevşemiş ruhları için küçük bir çağrı, gevşemiş sınırları için bir parça gerginlik, ve ucuz servetlere, onları sabit olamayacakları ve vazgeçmez zorunda kaldıkları bir dünyaya taşıyacak büyük eller.

Diyelim, seyircilerimizden hangisini izleyeceksiniz, aktörler? Bence, tedirgin olanları izlemelisiniz. Ama nasıl yapmalı bu işi? Anlaşılabilmeye ve aşılabilmesi için böyle birlikte yaşamaları nasıl göstermeli insanların? Tek bir insanı ya da birçok insanı? Yalnız ağa düşüktükten sonraki davranışlarıyla değil, ağa düşmeden önceki davranışlarıyla da nasıl göstermeli? Bu ağın, tersine, insanlarla öldüğünü ve atıldığını nasıl göstermeli?

Senin öğrenmen gereken ilk şey, gözlem sanatı.

Sizin, aktörler, bütün öbür sanatlardan önce gözlem sanatından usta olmanız gerekiyor.

Oyun Dergisi, Sayı 3, Mayıs 1979

Türkçesi: A. Kadir - G. Fındıklı

Brecht'in "Şeyh Hitler'e karşı" adlı oyunundan bir sahne.

1. Uluslararası Tiyatro Kongresi, 22-27 Eylülde İzmir'de toplanacak

Uluslararası Tiyatro Araştırmaları Federasyonu ve Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin işbirliği sonucu 1. Uluslararası Tiyatro Kongresi'nin İzmir'de toplanacağı bildirildi.

22-27 Eylül tarihleri arasında yapılacak kongrenin konusu "Antik Oyunların Sergilenmesi" olarak saptılmış bulunmaktadır. Kongre programı içinde bildirilerin okunması ve tartışmaların dışında çeşitli oyun gösterileri ve geziler de yer alacak.

Kuruluşumuzun 5. yıldönümü nedeniyle 1 Temmuz-1 Eylül arasında %50'ye varan

YÜKSEK İNDİRİMLİ SATIŞLAR

Yayımlar şubelerimizden gelecek veya yazılı siparişlerle temin edilebilir. Broşür isteyiniz.

TÜR-DA

Kitap Dergi Dağıtım Hamam Sokak No: 4 Çarşıoğlu İSTANBUL Tel: 17 25 22

● ANKARA: TÜR-DA Menekşe Sok. 16/4 Tel: 17 28 19
● İZMİR: TÜR-DA 847 Sok. Birlik Han, Konak.
● ADANA: TÜR-DA, Cemal Gürsel Cad. Zeki İşhani.
● TRABZON: Boru Kitabevi, Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10. Tel: 39 00
● ELAZIĞ: Elazığ Kitabevi, Hürriyet Cad. Site Han A/7

22.5.1980 (1)

Caddelerde konu arayan eski yazarlarımızı anımsadım

Bektaşi bıyıklı adamın "Hayırlısı olsun!" dediği çeyrek bileti özenle katlayıp cebime soktum. Büyük piyango bana vurursa ilk yapacağım iş, tepeden tırnağa giyinmek, gözüklerimi değiştirmek, salon duvarlarını boydan boya kaplayan ceviz bir kitaplık ismarlamak olacaktı. Arkadan da tükenenlerle nicedir yazıp bıraktığı hikaye, roman, şiir ve günlüklerini bastıracaktım. (Hüzünlendim birden. Otuz beş yıldır elimden kalemi düşürmediğim, on bir kitabımın başlıklarına armağanlar, ödülleri kazandırdım, yabancılara dillere çevrildiğim halde ne yazık ki yayınevlerinin peşinden koştuğu aranan biri düzeyine erişemedim.) Aynı yirmi dokuzunda ya bu tasarımların gerçekleştirileceği ya da... Azıcık serin mayıs rüzgarı okşar gibi esiyor, kimbilir hangi kavaklardan koparttığı tüyü pamukçuktan tatlı tatlı ucucağına. Başlara, omuzlara, araçlara konan bu ağırlıksız pamukçukları yaratmış şiirsel görünümlü ilgilie izliyordum. Pamukçukları ortaltığı tutmuşken bir film çevrilmeli, bahardan yaza geçerken sergilenen son çığlığı, son büyüğü canlandırmalıydı. Bu canlandırmaya sevişmeler, dostluklar, gülmeler, şakalar, meyhaneler, kahveler, nikahlar, düğünler, hastahıklar, grevler çalışma hayatındaki çeşitli ilişkiler, kavgalar, evlerdeki olaylar, cinayetler, vuruşmalar, cenaze törenleri, mezarcılar, çiçekçiler, bağırıran kalabalıklar, gözlemlerinden yağmur misali yaş aktıranlar, ağıt yakanlar katılmıyordu. Bir katil öldürdüğünün tabutunu taşırken kederli görünmeli, gene öldürdüğünün anasını, babasını, karısını, kocasını, kardeşlerini teselli etmeliydi. Kentteki her evin önüne konan hoparlörlerden yöneticiler, politikacılar ve gıvınlığı sağlama görevli kimseler, seslerini duyuruyordu. Sarkılar söylemeliydiler, hikayeler, fıkralar anlatmalıydılar, nutuk çekmeliydiler, öfkeyle sövmeliydiler, butuk dakikada bir "Dikkat, dikkat!" demeliydiler. Ve para kazanma, adam kandırma, büyük adam olma konusunda da bilgi vermeliydiler... Yürüdüm. Gölümü ferahlatan diri yeşilliğiyle beton kışatmaya başkaldıran Güvenparkına, dik bir kibrit kutusu gibi duran binlerce camlı Gökdele'ne, yitilmiş sevimli binaların yerlerinde hızla yükselen biçimsiz hanlara, Zafer Çarşısının karşısında Atatürk ün marşal üniformalı tuhafları heykeline, Sıhhiye'nin başlangıcındaki göbeğe o-turtulan Hitit anıtına baktım. Yürüdüm. Çevresinde manavlar, balıkçılar, bakkallar, dönerciler bulunan Çiçek pasajı taklidi birahane

SAMU ÇUNLIER

MUZAFFER BUYRUKÇU

bomboştuk. Maaziala bardakların kurumuş yuvarlak izleri vardı. Ağdalaşmış yüzcek, içecek, yağ kokuları çözülmemişti daha; Erzurum'un deşetli soğuşunu simgileyen ve bir damdan bir dama atılarak konan kedi örneği boşluğa asılıydı. Bir süre önce insanla doluydu burası. De inip duruyorlar, çocukluklarından bu yana yaşadıklarını, yaşadıklarının en önemli parçalarını döküyorlardı ortaya. Bardakların sayısı arttıkça yüzleri kızıyor, aptalaşıyor, korkunçlaşıyor. Mahmurlaşan, kanlanan gözlerinden düşünceli, kaygılı bakışlar, bastırılan delice tutkuların ve tutkulan rahatlamaların anımları damlıyordu. Boyuna gültüğü pıtrdı ıyeriyorlar, doğuşuyorlar, kızlara, kadınlara, ailelere laf atıyorlardı.

Şimdi kapatmışlardı bu rezaletaneyi. Bilgi Kitabevinin vitrinindeki kitapları (Ahmet Küfülü yoktu. Mustafa Bey telefonla konuşuyordu) boyalı tablalarda cansız yatıp balıkları, manavların tezgahlarını renk çümbüşüne dönüşüren sebze ve meyveleri istekle seyrettim. Hakiki zeytinyağla kızartılan patlıcanların, kabakların, biberlerin üzerine bol sarımsaklı domates sosu boca edilse... kuzu etli boncuk Ays'eyle birlikte iri taneli pirinçten lezzetli bir pilav pişirilse... Edip Cansever'lerde yediğim tadı hâlâ damağımda (Oğlu Ömer o zamanlar ufaktı) koruklu, kıymalı zarif banyoları kaşıksız... Erik kompostosu... nun ekşiliği yüreğimi soğutsam... pudra şekerine bulanmış çiçeklere şöyle bir yanasam... Ağzım sulandı ama istahım kursağımda kaldı. Çünkü hepsi ateş bahasıydı, adamın dilini yakıyordu. Yalnız değirmenlerin nasıl döndüğünü kestirebildiğim serbest meslek erbabi ve ticaretle uğraşan kimseler, cüzdanlarından para toparlarını çıkarıyor, birkaç kilo birden alıyordular. Eh, sağ kalırsam temmuzun sıcaklarında benim gibi dar gelirilerle birlikte bol-luk nedeniyle düşecek fiyatlardan yararlanarak eve bir şeyler götürebirdim. Yürüdüm. Sakarya'nın parke kaldırımlı düz sokaklarında volta attım, derken bir sıraya iliştim. Saat 10.30'du. Yaktım Birinci'yi... Sabah erkenden kapılarını çarpıp dışarıya fırlayan, gittikleri kahvelerde, sinemalarda, parklarda, istasyonlarda, arşınladıkları caddelerde konu arayan eski yazarlarımızı anımsadım.

(Devam Edecek)

Yeni Adana gazetesi, haftada bir gün "sanat sayfası" yapmaya başladı

1918 yılından beri yayınlanan ve Türkiye'nin en eski yerel gazetelerinden olan Yeni Adana, haftada bir gün tam sayfa "sanat edebiyat" konularıyla ilgili yayın yapmaya başladı. Gazete yazarlarından Mustafa Dertlincin hazırladığı sayfanın amaçının bölgenin bütün ilerici sanatçı ve yazarların halk sanatı çevresinde birleşmek, geliştirmek olduğu belirtiliyor. Bütün sanat dallarına açık olan sayfada şiir ve öykü gibi ürünlere de yer veriliyor.

Gazetenin 23 Temmuz tarihli Sanat sayfasıyla, 4 şiir ve "Direnis" adlı bir film öyküsünün dışında Kemal Demirel'in "Orhan Kemal'in Bereketli Topraklar Üzerinde Romanı" başlıklı yazısı ve halk arasında sanat üzerine yapılmış bir soruşturmanın yanıtları yer alıyor. 30 Temmuz günü sayfada 4 şiir, film öyküsünün devamı, "Bir Yorgun Ozan: Enver Gökçe" başlıklı yazısı ve Güney Varol'un "Televizyonizm" adlı yazısıyla haberler bulunuyor. Yeni Adana'nın 6 Ağustos günü Sanat sayfasında ise Selçuk Onurlu'nun "Şiirin İşlevi", Çetin Derdiyok'un "Halk Edebiyatı (Giriş)", Kemal Demirel'in "Kitap" başlıklı yazıları, Gamsız Ozan'ı tanıtan bir köşe, film öyküsünün devamı ve 4 şiir yer alıyor.

Yeni Adana Sanat sayfası, sanatçı ve okurlardan yazı, haber eser ve öneriler beklediğini açıklıyor. Gazetenin yazışma adresi (P.K.730, Adana).

Kuşadası Belediyesi karikatür ve amblem yarışmasına katılma süresi bu akşam bitiyor

Kuşadası Belediyesi tarafından açılmış olan ve 8 Eylülde başlayacak Kuşadası Kültür ve Sanat Şenliği sırasında gelen ürünlerin sergileneneceği karikatür ve amblem yarışmalarına eser gönderme süresi bu akşam sona eriyor. Bilindiği gibi para ödüllü karikatür yarışmasının konusu turizm alanındaki gelişmeler olarak saptanmış, amblem yarışmasına da Kuşadası'nın her türlü karakteristiğini yansıtabilecek bir çalışmanın aranacağı açıklanmıştır.

Hacıbektaş ve Yarımcı Kültür ve Sanat Şenlikleri yarın başlıyor

Bu yılki Hacıbektaş ve Yarımcı Kültür ve Sanat Şenliklerinin başlangıç tarihleri aynı güne rastladı. İki şenlik de yarın açılacak. Hacıbektaş Şenliği 20 Ağustos'ta sona ererken, Yarımcı Şenliği 23 Ağustos'a dek sürecek.

Ömer Tanlak Hollanda'da basın toplantısı yaptı

Ben bir zamanlar «BOZKURTTUM»

- Avrupalı, MHP militanlarına «Bozkurt» derken, aklına Türk efsanesindeki Bozkurtu değil de geçen yüzyıla kadar Avrupa ormanlarında da yaşayan gözünü kan bürümüş, insanlara saldıran kurtları getiriyor
- Polise itirafta bulunmak isteğini anlattıktan sonra, ertesi gün MHP Genel Merkezine götürülerek hakkındaki "ölüm kararının" suratına söylenmesini belirttiği sonra, salondaki gazeteciler bir kez daha dehşetle irkiliyor

"Yaptıklarımı nasıl başım dik anlatabilirim?"

«Size MHP'nin karanlık işlerini anlatacağım. Sizden benim gibi MHP'nin eline düşen gençlere yardımınızı rica ediyorum. Onları kurtarın!»

TANLAK'IN YILDIRIM DAĞYELİ İLE RÖPORTAJI

2. gün Tanlak'ın açıklamaları, Avrupalılara Nazi vahşetini hatırlattı
3. gün "MHP cehenneminden kurtulup yeniden dünyaya gelmiş gibiyim"
4. gün "Hergün yöneticileri, siz niye yakalanıyorsunuz?"

BİR salı sabahı Hollanda'nın başkenti Den Haag'ta bir büyükçe kapıdan içinde meclis, hükümet ve diğer resmi binaların bulunduğu tarihi avluya yürüyorum. Elimde Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu ile Hollanda Türkiye Halk Birliği'nin ortaklaşa kaleme aldıkları bir basın toplantısı çağrısı: Eski ülkücü Ömer Tanlak, MHP içinde ve çevresinde yaşadığı beş yılın olaylarını Avrupa basınında anlatacak...

Gazeteciler geliyor

KAPIDAN avluya girince önümde yüzyıllardır akan bir çeşme, altından geçtiğim kapının üzerinde hükümet binası, karşımda meclis. Her iki yanda bazı bakanlıklar. Sağdaki resmi binaların önünden yürüyüp meclisi geçince Uluslararası Basın Merkezi geliyor. Hollandalılar, küçükük alana birçok şey sigdırılmakta usta doğrusu.

Basın toplantısı Uluslararası Ebasın Merkezinde yapılacak. Kapının girişinde Hollanda Türkiye Halk Birliği'nin gençler, gelen basın mensuplarını karşıyorlar. Temmuz Hollanda'da taifi ayı olmasına ve bu ayda "her işin yamasına" rağmen basın toplantısına oldukça ilgi var. Avrupa'da, "Bozkurt'un" sözü çok ediliyor. Canlı bir bozkurtu karşılarında ilk defa görecekler. Üstelik beş yıldır gittiği yolun çıkamaz olduğunu gören ve her şeyi kendilerine anlatmaya hazır bir bozkurt! Avrupalı, MHP militanlarını, ülkücü veya komando diye anmıyor. MHP'nin emrinde faaliyet gösteren her militana, her eylemciye "bozkurt" deniyor. Bunu derken aklına Türk efsanesindeki "Bozkurt"u değil de, geçen yüz yıla kaclar Avrupa ormanlarında da yaşayan gözünü kan bürümüş, insanlara saldıran kurtları getiriyor.

Bu yüzden de Tanlak'ı merakla bekliyorlar!...

Tanlak ilk kez Avrupalı gazetecilerle

İÇERİDE yirmiyeye yakın basın mensubu var. Diğer yabancı ajansların da temsilcisi olarak Hollanda Millî Ajansı (NBC) fotoğrafçısıyla gelmiş. Ayrıca UPI de orada. Radyo ve TV gazetecileri, teypleriyle ora-

da. Hollanda'nın en büyük gazetesi Algemeene Dagbladet'in muhabirleri, en önemli akşam gazetesinin muhabirleri, kadın-erkek daha bir sürü gazeteci, hepsi Tanlak'ı bekliyor.

Az sonra içeri Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu Başkanı Esat Umit Ağca ile yirmi yaşlarında bir genç giriyor. Sırtında beş yılın ağır yükü kafasında sürükleyen ve sonra da hakkında ölüm kararı çıkaran MHP ile hesaplaşma ve yüzünde ilk kez Avrupalı gazetecilerle karşılaşmanın verdiği heyecanı saklamayan bir ifade. İşte gazetecilerin beklediği eski bozkurt Ömer Tanlak!

Birden fotoğraf makinaları çalışıyor.

HBF Başkanı toplantıyı açıyor

HBF Başkanı Ağca, MHP'nin Hollanda ve Almanya'daki faaliyetlerine değinerek toplantıyı açıyor. MHP'nin Türkiye'deki terörü hakkında bilgi veriyor. Avrupa basınının Türkiye'deki demokrasi mücadelesine desteğini istiyor. Daha sonra HTHB Başkanı Terzi, MHP'nin Hollanda'daki faaliyetlerini açıklıyor. Geçen yıl Tanlak gibi bir genç nasıl cinayet işlettiklerini anlatıyor.

Söz sırası Ömer Tanlak'a geliyor.

"Ben bir zamanlar MHP'nin terör faaliyetlerine karışmış bir bozkurttum." diye başlıyor Tanlak. Gazeteciler yazıyor. Teyplerin sesinden başka bir ses duyulmuyor salonda. "Bugün Avrupa basınına karıştığım olaylar hakkında itirafta bulunacağım. Size MHP'nin karanlık işlerini anlatacağım. Sizden benim gibi MHP'nin eline düşen gençlere yardımınızı rica ediyorum. Onları kurtarın! Türkiye'de anarşinin son bulmasına, demokrasinin güçlenmesine katkıda bulunun!"

Yaptıklarını anlatıyor

GAZETECİLERİN elleri kağıtta, gözleri Tanlak'ta. Tanlak, ülkücülerin nasıl cinayet planladıklarını, nasıl kahveleri bombaladıklarını, sonra gidip bunları MHP Gençlik Kolları Genel Merkezinde rapor ettiklerini anlatıyor. Anlattığı her bombala-

ma, cinayet ve yaralama olayında gazeteciler dehşetle irkiliyor. Belli ki, Türkiye'de olağan hale gelen terör onlar için olağanüstü, inanılmaz bir şey. Tanlak, açık ve kararlı bir ifadeyle itirafına devam ediyor. Emirleri kimlerden ve nasıl aldıklarını açıklıyor. Gözünü kırpmadan adam öldüren Erol Türkmenlerle, Baki Ceylanlarla hesaplaşıyor. Fıyangotepe cinayetini anlatıyor. Olayın dehşeti karşısında gazeteciler bir kez daha irkiliyor. Sanki olayın fotoğrafını çekmişçesine bazı fotoğraflar makinalarına sarılıp Tanlak'ın resmini çekiyorlar poz poz.

Tanlak'ın basın toplantısına Hollanda basını geniş ilgi gösterdi. Tüm gazeteler ve radyo katıldı.

MHP'den ayrılma kararı

TANLAK bu olaydan sonra, MHP'den soğuduğunu, Etlik Karakoluna "Fıyangotepe olayını ben yaptım" diye telefon edeceğini, maksadının yakalanıp itirafta bulunmak olduğunu anlatıyor.

Tanlak, "Ertesi gün MHP Gençlik Kolları Genel Merkezine götürüldüğünü, kendisinin davadan döndüğünden şüphelendikleri için hakkında ölüm kararı

verildiğinin kendisine söylendiğini" söylüyor. Salona bir kez daha dehşetle irkiliyor.

"Öldürüleceğini benim yüzüme mi söylediler?" diyor NBC muhabiri hayretle. "Evet. Yüzüme söylediler!" diyor Tanlak. "Beni birçok cinayetin faili Erol Türkmen'e teslim ettiler" Tanlak, Genel Merkezden ayrıldıktan sonra nasıl kaçtığını, Çankaya Polis Karakoluna, İçişleri Bakanı ile görüşmek isteğini, ve fakat geri çevrilmesini, Aydınlik gazetesine başvurusunu, nerelerde saklandığını, Türk gazetecilerine yaptığı itiraftı anlatıyor.

Televizyonda Bugün

- 19.00 HABERLER
- 19.10 HEIDI
- 19.35 SAZ ESERLERİ
- 19.45 İNANÇ DÖNYASI
- 20.30 HABERLER
- 21.20 TIP DOSYASI
- 22.05 TÜRK HAFIF MÜZİĞİ
- 22.30 HABERLER
- 22.40 TELEVİZYONDA TİYATRO

HABER YORUM MAGAZİN

21.20

Tıp Dosyası

Dave çok az para aldığı için geceleri de hastanenin acil servisinde nöbet tutmaya başlar. Gece gündüz çalıştığı için ameliyatlara giremez. İşlerini ihmal eder.

Televizyonda Sinema

Kral Lear ekranda

Shakespeare'nin ünlü eseri Peter Brook'un yönetmenliğinden ekrana geliyor.

KONUSU

Ülkesini üç kızı arasında pay etmeye karar veren Kral Lear kızlarına kendisini ne kadar sevdiğini sorar. Büyük kızı Coneril ile ortanca kızı Regan babalarını çok sevdiğini övgü dolu sözlerle anlatırlar. Küçük kızı Cordelia ise babasını sevmesi gerektiği kadar sevdiğini söyler. Küçük kızın bu ifadesine kızın Regan, ülkeyi büyük ve ortanca kızları arasında bölüştürür, Cordelia'yı da evlathktan reddeder. Tüm yetkilerini ve ülkesini iki kızına devreden Kral Lear, emrindeki yüz ath ile birlikte önce büyük kızı Coneril'de, daha sonra ise Regan'da kalacaktır. Ancak kızları babalarını aşağılar ve emrindeki yüz askeri de kabul etmezler. İhtiyarladığını ve bunaldığını söyleyerek hareket ederler.

Kral Lear Shakespeare'in büyük trajedilerinden biridir.

Radyoda neler var?

TRT 1 Saat 13.45'de Yıldız Ayhan'dan türküler dinleyeceğiz. Sanatçının söyleyeceği türküler şöyle: Yarım İstanbul'u mesken mi tuttun, Ar-

da boylarında, Gideriz biz i-kimiz. Pınar baştan bulandır. TRT 2 Saat 9.00'da Türkülerden Bir Demet programında Şakir Öner Günhan, Nazmiye Coşkun, Nezahat Bayram, Ali Ekber Çiçek, Necla Erol, Ömer Şan ve Yüksel Alpdoğan'dan birer türkü dinleyeceğiz.